

Biuletyn Informacyjny

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

TRENDY NARZĘDZIA KIERUNKI
NR 1/2021

#SolidarnizRolnikami

KONIE W SPÓŁKACH KOWR

- **Stadniny koni i stada ogierów:** 1. SK Dobrzyniewo, 2. SK Iwno, 3. SK Janów Podlaski, 4. SK Krasne, 5. SK Liski, 6. SO Łąck, 7. SK Michałów, 8. SK Nowielice, 9. SK Pępowo, 10. SK Prudnik, 11. SK Nowe Jankowice, 12. SK Racot, 13. SO Starogard Gd.
- **Hodowla koni w spółkach prowadzących inną działalność:** 14. SK Gładyszów (KR Kietrz), 15. SO Gniezno (GR Żydowo), 16. SO Sieraków (PR Gałopol), 17. SO Książ (OHZ Kamieniec Ząb.), 18. SO Białka (Małopolska Hodowla Roślin), 19. SK Walewice (Kutnowska Hodowla Buraka Cukrowego), 20. SK Kobylniki (Poznańska Hodowla Roślin).

SPIS TREŚCI

- 2** List Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
Małgorzata Gośniowska-Kola
- 3** #SolidarnizRolnikami – dlaczego warto kupować polskie wyroby
rozmowa z Grzegorzem Pudą,
Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi
- 6** Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
Małgorzata Gośniowska-Kola
p.o. Dyrektor Generalny KOWR
- 14** Hodowla koni w spółkach KOWR
Barbara Andrzejczak, Marek J. Wachel
- 17** PROW 2014–2020 – systemy jakości
Anna Dorota Gut
- 19** Pozytywne tendencje w polskim eksporcie artykułów rolno-spożywczych w 2020 roku
Marzena Trajer
- 22** Poradnik eksportera. Republika Korei – perspektywny rynek
Ada Krzewicka
- 24** Sytuacja na rynkach rolnych
- 32** Summary

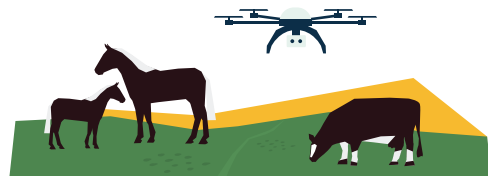
str. 3

#SolidarnizRolnikami – dlaczego warto kupować polskie wyroby

Trwa zainicjowana przez MRiRW akcja #SolidarnizRolnikami. – Cały czas apeluję, aby wspierać rodzimych producentów żywności – **Grzegorz Puda, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi**, dla „Biuletynu Informacyjnego”. – Podejmujemy starania, które będą służyły odbudowie rynków lokalnych i stworzeniu alternatywy dla konsumentów. Te działania wpisują się w ogólny, uniorny trend skracania łańcuchów dostaw.

str. 6

Zadania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Małgorzata Gośniowska-Kola, p.o. Dyrektor Generalny KOWR, przedstawia obszary działalności Krajowego Ośrodka oraz realizowane zadania. Obejmują one m.in.: wspieranie innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, stabilizację rynków rolnych, promocję polskiej żywności w kraju i za granicą, gospodarowanie nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad spółkami o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Misją KOWR jest wdrażanie i stosowanie instrumentów wsparcia aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich na rzecz polskich rolników oraz innych podmiotów funkcjonujących w sektorze rolno-żywnościowym.

Biuletyn Informacyjny KOWR

ISSN 1233-2437, nakład 8000 egz.

Wydawca: Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

01-207 Warszawa, ul. Karolkowa 30

Redakcja: Departament Rozwoju Rynku, Wydział Wydawnictw

tel. 22 376-71-14, faks 22 376-70-51, e-mail: biuletyn@kowr.gov.pl

Projekt graficzny, DTP, druk

www.ccpog.com.pl

Wydawnictwo bezpłatne

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy,

zapraszam Państwa do lektury „Biuletynu Informacyjnego”. Otwiera go wywiad z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Grzegorzem Pudą, z którym rozmawiamy o potrzebie solidarności z krajowymi wytwórcami żywności, patriotyzmie konsumenckim, wpływie naszych decyzji zakupowych na kondycję polskiego sektora rolno-spożywczego i znaczeniu lokalnych rynków.

Przygotowaliśmy dla Państwa publikację omawiającą zadania realizowane przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Działamy w wielu obszarach na rzecz producenta i konsumenta. Ze względu na charakter działalności KOWR, jako agencji wykonawczej, katalog zadań ma charakter otwarty.

Polecam Państwa uwadze artykuł o spółkach hodowli koni nadzorowanych przez KOWR. Podstawowym celem działalności tych podmiotów jest ochrona zasobów genetycznych, wdrażanie nowych technologii oraz zaopatrywanie hodowli krajowej w najwyższej jakości materiał biologiczny.

KOWR jest podmiotem wdrażającym działanie 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” delegowane z agencji płatniczej (ARiMR). Kolejny artykuł został poświęcony dwóm poddziałaniom, które wspierają producentów rolnych przystępujących do systemów jakości oraz grupy producentów realizujące inicjatywy informacyjne i promocyjne na rynku wewnętrznym w zakresie certyfikowanych produktów żywnościowych wysokiej jakości.

W numerze prezentujemy wyniki polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych. W 2020 r. kontynuowana była wzrostowa tendencja w eksporcie towarów rolno-spożywczych z Polski, a sprzedaż artykułów rolno-spożywczych za granicę osiągnęła nienotowany dotąd poziom 34 mld euro, o ponad 2,2 mld euro wyższy niż w roku poprzednim.

W cyklu poradnikowym dla eksporterów omawiamy perspektywiczne kierunki wywozu. Tym razem – Korea Południowa. Kraj ten od lat figuruje na liście największych i najbardziej dynamicznie rozwijających się gospodarek w regionie Dalekiego Wschodu. Wartość eksportu rolno-spożywczego z Polski do Korei Południowej w 2020 r. wyniosła 55 mln euro i na przestrzeni trzech ostatnich lat sukcesywnie rośnie.

Zapraszam do zapoznania się z informacjami na temat rynku zbóż, mięsa i produktów mlecznych. Ponieważ polskie rolnictwo i przemysł rolno-spożywczy wytwarzają znaczne nadwyżki żywności, autorzy zwrócili dużą uwagę na rozwój wymiany towarowej z zagranicą.

Życzę przyjemnej lektury

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

MAŁGORZATA GOŚNIEWSKA-KOLA
p.o. Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

#SOLIDARNIZROLNIKAMI

— DLACZEGO WARTO KUPOWAĆ

POLSKIE WYROBY

O potrzebie solidarności z krajowymi wytwórcami żywności, patriotyzmie konsumenckim, wpływie naszych decyzji zakupowych na kondycję polskiego sektora rolno-spożywczego i znaczeniu lokalnych rynków rozmawiamy z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Grzegorzem Pudą.

Panie Ministrze, już rok trwa pandemia koronawirusa, która dotknęła wiele branż. Jak wpłynęła na polskie rolnictwo?

Ze względu na specyfikę rolnictwa – „warsztatu pod chmurką” – pandemia nie wpłynęła bezpośrednio na produkcję rolną. W pierwszym okresie było zagrożenie dotyczące pracowników sezonowych. Dzięki współpracy resortu z inspekcją sanitarną opracowane zostały zasady przyjazdu, zakwaterowania i pracy pracowników sezonowych, głównie z Ukrainy. Wypracowane zostały ponadto zasady pracy w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego, gdzie ze względu na wymogi technologiczne należało zastosować inne przepisy dotyczące chociażby odległości pomiędzy osobami pracującymi na liniach produkcyjnych.

Niekorzystne oddziaływanie pandemii na rolnictwo związane było i jest nadal z ograniczeniami w branży HoReCa. Zamknięcie hoteli, restauracji, duże ograniczenia w branży gastronomicznej oznaczają bowiem spadek zapotrzebowania na żywność.

Na sytuację w rolnictwie korzystny natomiast wpływ miał wysoki poziom eksportu produktów rolno-spożywczych. W ubiegłym roku był on rekordowy i wyniósł około 34 mln euro.

Warto w tym miejscu podkreślić, że dzięki polskim rolnikom mieliśmy cały czas zapewnione bezpieczeństwo żywnościowe. W pierwszych dniach wystąpiły gdzieś pewne braki w zaopatrzeniu wynikające z robienia zapasów przez konsumentów, ale zostały one błyskawicznie uzupełnione.

Te doświadczenia pokazały dobitnie, jak ważną rolę odgrywają lokalni producenci i lokalne rynki. Polski rolnik wy-

tworza nie tylko dobre surowce, ale i coraz częściej sam je przetwarza. Wielką bolączką naszego rolnictwa jest zlikwidowanie w latach 90. lokalnego przetwórstwa. Straciły na tym lokalne rynki i my jako konsumenci żywności. Brakuje produktów o niskim stopniu przetworzenia, bez konserwantów i innych dodatków, które zawierają produkty wysoko przetworzone. Podejmujemy starania, które będą służyły odbudowie rynków lokalnych i stworzeniu alternatywy dla konsumentów. Te działania wpisują się w ogólny, unijny trend skracania łańcuchów dostaw.

Czy patriotyzm konsumencki jest potrzebny i na co wpływają nasze decyzje zakupowe?

Patriotyzm konsumencki to wsparcie własnej gospodarki. Prawie każdy z nas ma kogoś z rodziny, kto pracuje na wsi lub w zakładzie przetwórstwa rolno-spożywczego. Podejmując decyzje zakupowe, możemy ich wspierać, wybierając konkretne produkty. To prosty mechanizm, który buduje siłę

całej naszej gospodarki. Ważne jest to, że kupując produkty wytworzone najbliżej, świeże, które nie musiały pokonać wielkich odległości, zapewniamy sobie zdrowie i odporność.

Apeluje Pan o wsparcie rodzimych producentów żywności. Jak my jako konsumenci możemy być solidarni z rolnikami w czasie pandemii?

Nie tylko możemy, ale powinniśmy być solidarni z rolnikami. Jak już wspomniałem, to dzięki nim nie mieliśmy braków w zaopatrzeniu w podstawowe produkty żywnościowe. Za to powinniśmy być wdzięczni. Przypomnę, że w Europie nie wszyscy mieli tak dobrze jak my.

Dlatego cały czas apeluję, aby wspierać rodzimych producentów żywności. Pandemia obnażyła bezlitośnie, że jednak kapitał ma narodowość. Mamy bardzo dobrą żywność i nie mamy czego się wstydzić. Korzystajmy z tego i cieszymy się polską żywnością, którą coraz bardziej doceniają też konsumenci w innych krajach. Świadczą o tym wyniki handlu zagranicznego za rok ubiegły.

Pandemia spowodowała też powrót konsumentów do małych, lokalnych sklepów. Dokonywanie w nich zakupów to również przejaw konsumenckiego patriotyzmu i wspieranie polskiego kapitału. Warto o tym pamiętać.

Panie Ministrze, czy wybór polskiego produktu jest równoznaczny z wyborem korzystnym?

Oczywiście. Stosujemy dużo mniej chemii w rolnictwie niż kraje zachodnie. Zrównoważone rolnictwo to właśnie polskie rodzinne gospodarstwa rolne. Tam nie ma globalizacji, monokultury. W tych gospodarstwach dba się o glebę, o zmianowanie, o równowagę w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Dzięki temu nasze produkty są zdrowe i smaczne. Wytwarzane są naturalnie. To wybór korzystny dla nas i jednocześnie dla polskiego rolnika i przetwórcy.

Czy warto przyglądać się oznaczeniom na etykietach? Jak być pewnym, że produkt jest rzeczywiście polski?

Konsumenci coraz częściej zwracają uwagę na oznaczenia na etykietach. Wychodząc naprzeciw tym trendom, chcemy wprowadzić paszportyzację produktów żywnościowych. Aby podejmować świadome wybory, musimy mieć pełną wiedzę o produkcie. Paszportyzacja oznacza kompletne informacje na temat danego produktu od początku jego powstawania poprzez wszystkie etapy produkcji i dystrybucji.

Dzięki takiej informacji będziemy mieli pewność, skąd dany produkt pochodzi i jaką przebył drogę.

Jestem przekonany, że wdrożenie tego projektu przyczyni się jeszcze bardziej do wzrostu polskiego eksportu rolno-

-spożywczego. Powtórzę jeszcze raz, że nie mamy czego się wstydzić, bo produkujemy dobrą i smaczną żywność. Konsumenci również w innych krajach z pewnością docenią informację o całej drodze produktu, który do nich dotarł.

Nie ma mowy o protekcyjnym, ale każdy będzie mógł w pełni świadomie podejmować decyzje zakupowe. Jakość naszej żywności sama się broni.

Nabywanie lokalnej żywności to krótsza droga produktu od pola do stołu. Pandemia pokazała, że Polacy chętnie zaopatrują się w miejscowych punktach sprzedaży. Czy uda się zwiększyć udział rodzimej żywności w sieciach handlowych? Supermarkety są jednak największymi graczami na rynku...

Sytuacja już się zmienia. To dzieje się na naszych oczach. Po pierwsze sprawiły to ograniczenia w transporcie. Wówczas zaczęto też w szerszym zakresie poszukiwać lokalnych dostawców. Po drugie to nasza postawa, chęć nabywania polskich produktów – owoców, warzyw czy wyrobów przemysłu mleczarskiego lub mięsnego – zmusza supermarkety do zaopatrywania się u polskich producentów. To my, decydując się, na co wydamy nasze pieniądze, możemy zmusić przedstawicieli sieci handlowych do pożądanego przez nas zachowania.

Powinniśmy też pamiętać, że skracanie łańcuchów żywności to nie tylko nowy trend w unijnej polityce rolnej, ale również ograniczenie marnowania żywności, ograniczenie chemii stosowanej w rolnictwie, a także zachowanie bezpieczeństwa żywnościowego w sytuacjach kryzysowych oraz ograniczenie szkodliwego wpływu na klimat.

Lokalne rynki to zapewnienie zbytu dla lokalnych rolników i producentów. Jednocześnie to same korzyści dla konsumentów. Krótka droga od pola do stołu oznacza brak konieczności stosowania chociażby środków konserwujących, które używane są w przypadku transportu na duże odległości. Krótki łańcuch to także mniejsze zużycie paliwa, a co za tym idzie i mniejsze zanieczyszczenia emitowane do atmosfery.

Odejście od globalizacji i maksymalizacji zysków wpływa na rozwój rolnictwa zrównoważonego. To rolnictwo żyjące w zgodzie z naturą. Zrównoważona produkcja roślinna i zwierzęca oznacza dużo mniej odpadów, szersze i lepsze wykorzystanie nawozów naturalnych, a tym samym i ograniczenie chemii stosowanej do upraw.

Wytworzone w ten sposób produkty poszukiwane są przez konsumentów i to właśnie wymusza zmianę podejścia do zaopatrzenia przez przedstawicieli sieci handlowych.

Dziękujemy za rozmowę.

**KUPUJĄC ŻYWNOSĆ Z TYM ZNAKIEM
MASZ PEWNOŚĆ, ŻE ZOSTAŁA WYTWORZONA W POLSCE
NA BAZIE KRAJOWYCH SUROWCÓW**

**PRODUKT
POLSKI**

#KUPUJŚWIADOMIE

#SolidarnizRolnikami

MINISTERSTWO
ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

ZADANIA KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest państwową osobą prawną działającą na podstawie ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 481). KOWR w świetle przepisów art. 2 ust. 1 ww. ustawy posiada status agencji wykonawczej w rozumieniu art. 18 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305).

Zadania realizowane przez KOWR obejmują następujące główne obszary działań: gospodarowanie mieniem Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP), zadania wynikające z ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1655, z późn. zm.), wykonywanie praw z udziałów i akcji oraz sprawowanie nadzoru właścicielskiego nad działalnością spółek, wspieranie działań innowacyjnych i rozwojowych w sektorze rolno-spożywczym, promocję żywności w kraju i za granicą oraz zwiększanie konkurencyjności i eksportu polskich produktów rolno-spożywczych, wspieranie konsumpcji oraz propagowanie zdrowych nawyków żywieniowych, restrukturyzację zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne, stabilizację i monitorowanie rynków rolnych, mechanizmy w ramach regulacji handlu zagranicznego z krajami spoza Unii Europejskiej, zadania w zakresie odnawialnych źródeł energii, pomoc żywnościową dla najuboższych osób, a także analizy rynkowe i transfer wiedzy.

KOWR, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, realizuje zadania wynikające z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

Struktura organizacyjna KOWR obejmuje cały kraj i umożliwia sprawną obsługę wszystkich beneficjentów oraz kontrahentów. Krajowy Ośrodek posiada wyodrębnione jednostki organizacyjne – Centralę w Warszawie oraz 17 oddziałów terenowych (OT).

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje zadania w zakresie **gospodarowania mieniem Zasobu WRSP** określone w art. 9 ust. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa oraz ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2020 r. poz. 2243), a także w innych przepisach i dokumentach wyznaczających kierunki i zakres działania KOWR na rzecz prywatyzacji mienia rolnego Skarbu Państwa oraz realizacji założeń polityki społeczno-gospodarczej państwa, zwłaszcza na rzecz obszarów wiejskich, rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Zadania realizowane przez KOWR dotyczą m.in.: tworzenia oraz poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych, tworzenia warunków sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu potencjału produkcyjnego Zasobu WRSP, restrukturyzacji oraz prywatyzacji mienia Skarbu Państwa użytkowanego na cele rolne oraz obrotu nieruchomościami i innymi składnikami majątku Skarbu Państwa.

Nieruchomości rolne Zasobu WRSP są w pierwszej kolejności przeznaczane dla rolników indywidualnych zamierzających powiększyć gospodarstwa rodzinne lub dla osób posiadających kwalifikacje rolnicze zamierzających utworzyć gospodarstwa rodzinne. W tym celu organizowane są przetargi ograniczone dedykowane dla tych grup osób. Dzięki temu rolnicy mają możliwość skorzystania z szerokiej oferty nieruchomości rolnych przeznaczonych głównie do dzierżawy.

Podstawowym kierunkiem rozdysponowania nieruchomości Zasobu WRSP jest ich wykorzystanie na cele rolnicze. KOWR oferuje także nieruchomości rolne z Zasobu WRSP przeznaczone zarówno pod: inwestycje typu „greenfield”, parki technologiczne i przemysłowe, centra logistyczne, usługowe,

handlowe oraz biznesowe, jak i nowoczesne osiedla mieszkaniowe. Oferta KOWR obejmuje również nieruchomości, które kwalifikują się pod budowę farm fotowoltaicznych oraz wchodzą w skład Specjalnych Stref Ekonomicznych.

KOWR wspiera rozwój Polski lokalnej i wpływa na trwałe podnoszenie warunków życia ludności na obszarach wiejskich i miejsko-wiejskich, m.in. poprzez nieodpłatne przekazywanie nieruchomości na rozwój infrastruktury o charakterze publicznym oraz udzielanie bezzwrotnej pomocy finansowej m.in. jednostkom samorządu terytorialnego.

W 2020 r. wdrożono również proces tworzenia ośrodków produkcji rolniczej z wyodrębnionych z Zasobu WRSP nieruchomości, które wraz z innymi składnikami mienia tworzą nierozzerwalną, zorganizowaną całość gospodarczą, o powierzchni przekraczającej 50 ha, której podział byłby nieuzasadniony ekonomicznie.

Działania w zakresie kształtowania ustroju rolnego dotyczą głównie nieruchomości rolnych na rynku prywatnym (transakcje obrotu nieruchomościami rolnymi – poza wyjątkami określonymi w ustawie – objęte są kontrolą państwa) oraz akcji i udziałów w spółkach kapitałowych, które są właścicielami lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości rolnych o powierzchni co najmniej 5 ha albo nieruchomości rolnych o łącznej powierzchni co najmniej 5 ha. Kluczowym zadaniem KOWR jest kształtowanie ustroju rolnego tak, aby w strukturze agrarnej gospodarstwa rodzinne miały ugruntowane i trwałe miejsce.

Realizacja przez KOWR ww. polityki rolnego państwa polega na stosowaniu określonych ustawą o kształtowaniu ustroju rolnego instrumentów oddziaływania dotyczących m.in.: wyrażania zgód na nabycie nieruchomości rolnych, korzystania z prawa pierwokupu oraz prawa nabycia nieruchomości rolnych, korzystania z prawa pierwokupu oraz prawa nabycia udziałów i akcji w określonych ustawowo spółkach kapitałowych, możliwości kupna nieruchomości rolnych w celu poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych, sprawowania nadzoru nad wywiązywaniem się nabywców nieruchomości rolnych z obowiązków określonych w ustawie oraz wyrażania zgód na wcześniejsze zbycie lub oddanie w posiadanie innym podmiotom nieruchomości rolnych.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa **wykonuje prawa z udziałów i akcji, sprawuje nadzór właścicielski nad działalnością albo posiada udziały 49 spółek** (z tego: 38 spółek hodowli roślin i zwierząt, ELEWARR Sp. z o.o. oraz 10 spółek w ramach wykonywania ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego)¹.

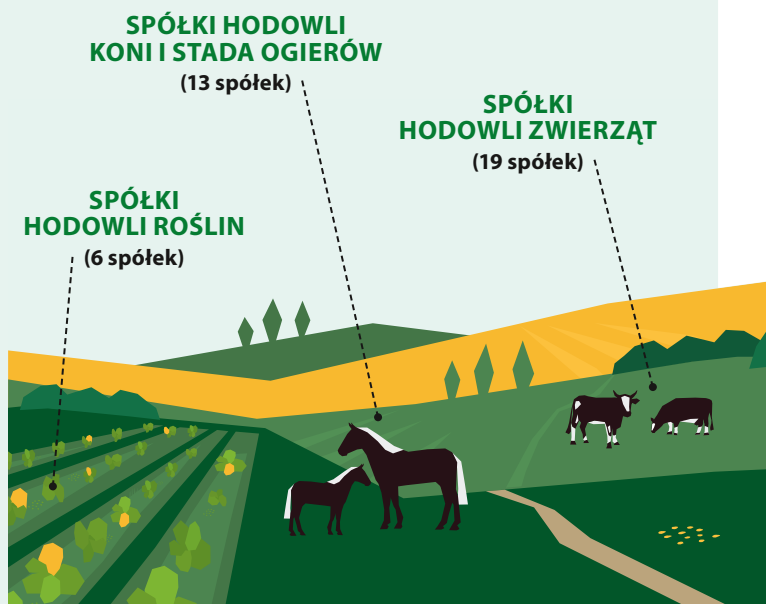
¹ Według stanu na 31 grudnia 2020 r.

Spółki hodowli roślin KOWR oferuje rolnikom najwyższej jakości materiał siewny polskich odmian: zbóż, roślin bobowatych, ziemniaków, buraków cukrowych, buraków pastewnych, traw oraz warzyw i kwiatów. Podstawowym celem pracy hodowlanej prowadzonej w nadzorowanych przez KOWR **spółkach zajmujących się hodowlą zwierząt** jest produkcja materiału zarodowego dla doskonalenia populacji masowej zwierząt gospodarskich. Doskonalenie ras zwierząt gospodarskich w tych spółkach prowadzone jest zgodnie z wewnętrznymi programami hodowli opracowanymi w oparciu o krajowe programy doskonalenia ras bydła, trzody chlewnej, owiec i koni.

Spółki hodowlane nadzorowane przez KOWR odgrywają wiodącą rolę w kreowaniu i upowszechnianiu postępu biologicznego, który jest uważany za najważniejszy czynnik oddziałujący na wzrost efektywności produkcji rolniczej, zarówno z punktu widzenia zwiększenia ilości, jak i jakości produktów rolnych.

Jednym z kluczowych zadań KOWR jest **wspieranie rozwoju polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych oraz promocja i zwiększanie konkurencyjności polskiej żywności w kraju i na świecie**. KOWR jest główną instytucją wdrażającą instrumenty polityki promocji w sektorze rolno-spożywczym. Silna marka polskich produktów żywnościowych jest budowana za granicą pod wspólnym hasłem/znakiem „Polska smakuje”/”Poland tastes good”. W Polsce większość przeprowadzonych działań jest realizowana w oparciu o wykorzystanie znaku graficznego/hasła

Ze względu na wiodący kierunek hodowli, rodzaj prowadzonych prac hodowlanych oraz zakres prowadzonej działalności wydzielono 3 grupy spółek hodowli roślin i zwierząt:

„Kupuj świadomie”, w celu zwrócenia uwagi na znaczenie odpowiedzialnych decyzji zakupowych i patriotyzmu konsumenckiego dla polskiej gospodarki. Zgodnie z zapisami ustawowymi, KOWR w 2020 r. uczestniczył w realizacji działań wspierających promocję produktów rolno-spożywczych w kraju oraz za granicą, prowadząc je w kilku obszarach.

KOWR kontynuował realizację i/lub **udzielanie wsparcia organizacjom branżowym i międzybranżowym** w ramach prowadzonych na 4 kontynentach 7 programów promocyjnych i/lub informacyjnych (tj. programów prostych) w zakresie mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”².

W ramach **wspierania rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą**, pomimo ograniczeń z powodu pandemii COVID-19, KOWR w 2020 r. zorganizował dla krajowych przedsiębiorców udział w licznych działaniach promocyjno-informacyjnych obejmujących organizację stoisk narodowych na międzynarodowych targach w: **Niemczech, Zjednoczonych Emiratach Arabskich (ZEA), Chinach, Tajlandii oraz Indonezji** (targi wirtualne) i/lub misji handlowych oraz spotkań biznesowych w: **Chinach, Tajlandii, ZEA i Niemczech**. Ponadto KOWR zaangażował się m.in. w realizację wirtualnych wydarzeń biznesowych, szkoleń oraz webinarów i innych działań informacyjno-promocyjnych dotyczących rynków: **Indonezji, Singapuru, Malezji, Wietnamu, Indii, Senegalu, ZEA, Wybrzeża Kości Słoniowej, Chin, Niemiec, Czech, Estonii**. Prowadzono bieżącą współpracę międzynarodową z podmiotami zagranicznymi (prywatnymi i publicznymi rangi agencji rządowych lub ministerstw i placówkami dyplomatycznymi), polskimi placówkami za granicą, a także z Zagranicznymi Biurami Handlowymi Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu (PAIH). W ten sposób podejmowano działania zmierzające do zwiększenia eksportu oraz umacniania pozycji, rozpoznawalności i konkurencyjności krajowych produktów rolno-spożywczych, a także w celu dywersyfikacji i zdobycia nowych perspektywicznych rynków zbytu (również w państwach trzecich o największym potencjale wywozowym). Pod hasłem „Poland tastes good” KOWR realizował również inne działania informacyjno-promocyjne ukierunkowane na budowanie pozytywnego wizerunku polskiej żywności podczas międzynarodowych konferencji, uroczystości, festiwali, konkursów kulinarnych oraz innych wydarzeń organizowanych w kraju i za granicą.

KOWR kontynuował realizację **branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych** w zakresie projektu systemowego „Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe Marka Polskiej Gospodarki –

Brand”, finansowanego ze środków Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR). W 2020 r. KOWR zorganizował narodowe stoiska informacyjno-promocyjne wraz z pokazami kulinarnymi podczas wydarzeń targowo-wystawienniczych w Niemczech, ZEA oraz Chinach.

KOWR prowadzi również intensywne **działania promocyjno-informacyjne na poziomie ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym w celu popularyzacji żywności wysokiej jakości wytwarzanej w ramach uznawanych przez MRiRW systemów jakości i oznaczeń (w tym żywności regionalnej, tradycyjnej i ekologicznej)**, a także zwiększenia spożycia żywności produkowanej w kraju, a przez to wzrostu konkurencyjności polskich produktów rolno-spożywczych. W 2020 r. większość przeprowadzonych działań została zrealizowana z wykorzystaniem znaku graficznego/hasła „Kupuj świadomie” oraz oznaczenia **PRODUKT POLSKI**, a także unijnego certyfikatu produkcji ekologicznej.

Ważnymi narzędziami komunikacji z uczestnikami sektora rolno-spożywczego są szeroko zakrojone: spotkania informacyjne (w tym wirtualne i w trybie online, m.in. na targach, wystawach i konferencjach), audycje radiowe i telewizyjne, artykuły prasowe, strony internetowe oraz działalność wydawnicza (w tym: broszury, plakaty, ulotki oraz „Biuletyn Informacyjny KOWR”).

KOWR **obsługuje dziesięć funduszy promocji produktów rolno-spożywczych** utworzonych w celu wspierania marketingu rolnego, wzrostu spożycia oraz wzmocnienia wizerunku krajowych produktów rolno-spożywczych. Do zadań realizowanych w ramach funduszy należą m.in.: finansowanie i/lub współfinansowanie kampanii informacyjnych i/lub promocyjnych (obejmujących promocję spożycia określonych produktów rolno-spożywczych oraz edukację grup docelowych – głównie młodzieży i dzieci), prowadzenie badań naukowych, badań rynkowych i prac rozwojowych w zakresie poprawy jakości produktów spożywczych oraz szkoleń dla producentów i przetwórców, a także wspieranie krajowych organizacji branżowych. Organizacje te mogą również finansować tzw. wkład własny w zakresie programów prostych współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, prowadzonych w ramach delegowanego z ARiMR do KOWR mechanizmu WPR „Wsparcie działań promocyjnych i informacyjnych na rynkach wybranych produktów rolnych”, a także programów wielonarodowych, w których uczestniczą co najmniej dwa państwa krajów UE.

Realizacja zadań przez KOWR polega m.in. na: obsłudze deklaracji wpłat na fundusze promocji i wydawaniu decyzji

² „Mięso o europejskiej jakości”, „Europa pełna smaków – tradycja i jakość”, „Indyk z Europy – pod skrzydłami jakości”, „Siła smaku, witamin i kolorów – poznaj jakość jablek z Europy”, „Drob z europejskim paszportem”, „Bioeurope wysokiej jakości”, „Mięso o europejskiej jakości” – kontynuacja kampanii.

w sprawie ustalenia wysokości zobowiązania dla podmiotów skupujących mleko oraz egzekwowaniu obowiązku dokonywania wpłat na fundusze promocji, obsłudze funduszy promocji na podstawie uchwał komisji zarządzających funduszami, zapewnieniu obsługi prawnej i techniczno-biurowej zarówno funduszy promocji, jak i komisji zarządzających oraz sporządzaniu sprawozdań z wykonania planu finansowego funduszy promocji.

W ramach **działania 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” PROW 2014–2020** KOWR wdraża również poddziałanie 3.1. „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” oraz poddziałanie 3.2. „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym”. Wspierani są producenci rolni przystępujący do systemów jakości oraz grupy producentów realizujące inicjatywy informacyjne i promocyjne na rynku wewnętrznym w zakresie certyfikowanych produktów żywnościowych wysokiej jakości.

#SolidarnizRolnikami

KOWR realizuje mechanizm WPR „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w oparciu o zatwierdzone przez Komisję Europejską **Krajowe Programy Wsparcia Pszczelarstwa w Polsce**. Zgodnie z unijnymi zasadami współfinansowanie z budżetu UE może stanowić do 50% wydatkowanych środków. Refundacji podlegają całkowite lub częściowe (w zależności od kierunku wsparcia) koszty netto poniesione przez podmioty uprawnione (tj.: związki pszczelarskie, stowarzyszenia pszczelarzy, zrzeszenia pszczelarzy, spółdzielnie pszczelarskie oraz grupy i organizacje producentów rolnych w zakresie działalności pszczelarskiej) na realizację działań określonych w krajowym programie wsparcia pszczelarstwa. Końcowymi odbiorcami wsparcia są gospodarstwa pasieczne posiadające weterynaryjny numer identyfikacyjny lub pasieki wpisane do rejestrów prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Dofinansowaniem mogą być objęte następujące środki wsparcia: pomoc techniczna skierowana do pszczelarzy i organizacji pszczelarzy (zakup sprzętu pszczelarskiego i szkolenia), zwalczanie inwazji pasożytów i chorób pszczół, w szczególności warrozy (zakup leków), racjonalizacja sezonowego przenoszenia uli (zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej), środki mające na celu wsparcie zasiedlania uli (zakup pszczół) oraz poprawa jakości produktów, aby skuteczniej pozycjonować produkty na rynku (analiza jakości miodu). W zależności od zadania wsparcie wynosi od 60% poniesionych kosztów netto na zakup sprzętu i gospodarkę wędrowną do 70% na zakup pszczół i 90% na zakup leków. Natomiast szkolenia i przeprowadzanie analiz miodu mogą być refundowane w wysokości 100% poniesionych kosztów netto.

Szacuje się, że w ramach działań realizowanych przez KOWR wspieranych jest średniorocznie ponad 40 tys. pszczelarzy, głównie z gospodarstw rodzinnych, w których prowadzi się produkcję pasieczną, wspomaganych i reprezentowanych przez związki oraz stowarzyszenia pszczelarskie.

W celu **przeciwdziałania niestabilnej sytuacji na rynkach rolnych** stosowana jest w UE interwencja rynkowa, w tym: **interwencja publiczna** (w Polsce KOWR – zgodnie z umową delegowania z ARiMR – może skupować i przechowywać zgromadzone w magazynach interwencyjnych produkty aż do momentu ich zbycia) oraz **dopłaty do prywatnego przechowywania towarów rolno-żywnościowych** (przyznawane do przechowywania produktów przez podmioty prywatne).

W maju 2020 r. Komisja Europejska – w związku z pandemią COVID-19 – uruchomiła mechanizmy przyznające dopłaty do prywatnego przechowywania: masła, serów, OMP, mięsa baraniego i koziego oraz wołowego. Celem wdrożenia czasowego rozwiązania kryzysowej sytuacji było zdjęcie nadwyżki towarów z rynku wewnętrznego Unii Europejskiej. KOWR także przyjmuje i rozpatruje oferty na świadczenie usług przechowalniczych, przyznaje autoryzację oraz przeprowadza kontrole spełniania warunków autoryzacji przez magazyny, chłodnie i zakłady produkcyjne świadczące usługi przechowalnicze. Podtrzymywanie zaktualizowanej i gotowej bazy przechowalniczej związane jest z coroczną dostępnością mechanizmów zakupów interwencyjnych masła, OMP i pszenicy zwyczajnej.

Do zadań KOWR należy **monitorowanie skupu mleka w kraju oraz prowadzenie rejestru pierwszych podmiotów skupujących mleko krowie**, w związku z art. 151 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 oraz zgodnie z art. 2a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1430). Pierwsze podmioty skupujące mleko krowie są zobowiązane do przekazywania informacji o ilości

skupionego mleka w terminie do 15. dnia każdego miesiąca następującego po miesiącu, którego informacja dotyczyła, dyrektorowi OT KOWR właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę podmiotu. Ponadto KOWR wdraża od 1 stycznia 2021 r. przepisy rozporządzenia 2019/1746, skutkujące rozszerzeniem zakresu comiesięcznego raportowania zarówno na poziomie podmiotów, jak i względem KE, o łącznej ilości skupionego surowego mleka krowiego (w tym ekologicznego surowego mleka), zawartości białka i tłuszczu w mleku oraz łącznej ilości ekologicznego surowego mleka krowiego³.

Do zadań KOWR na rynku mleka i przetworów mlecznych należy również kontynuowanie działań związanych z **końcowym rozliczeniem roku kwotowego 2013/2014 i 2014/2015**, zgodnie z art. 54 oraz art. 59a ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 624, z późn. zm.).

Producenci i przedsiębiorcy – wyrabiający **wino z winogron pozyskanych z upraw winorośli** znajdujących się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przeznaczone do wprowadzenia do obrotu – muszą uzyskać wpis do ewidencji prowadzonej przez Dyrektora Generalnego KOWR na każdy rok gospodarczy⁴. Podmioty te zobowiązane są do składania deklaracji o: zapasach wina na koniec poprzedniego roku gospodarczego, ilości wina wprowadzonego do obrotu, szacunkach produkcji wina, zbiorach winogron oraz produkcji wina, na podstawie których ustalana jest produkcja wina

w danym roku gospodarczym. Zgodnie z projektem ustawy o wyrobach winiarskich zmieniającym m.in. przepisy ustawy o KOWR⁵, Dyrektor Generalny KOWR będzie prowadził rejestr przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich, którego funkcjonowanie oparte jest na przepisach ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. 2021 poz. 162), oraz nadawał kod butelkującym wina, producentom wina oraz importerom wina wpisanym do rejestru przedsiębiorców wykonujących działalność w zakresie wyrobu lub rozlewu wyrobów winiarskich. Ponadto KOWR będzie prowadził wykaz wszystkich podmiotów działających na rynku wina, zobowiązanych do prowadzenia rejestru przychodów i rozchodów wyrobów winiarskich, tj.: przedsiębiorców wpisanych do rejestru wyrabiających wina, plantatorów winorośli, producentów wina z upraw własnych, a także przedsiębiorców posiadających zezwolenie na obrót napojami alkoholowymi o zawartości alkoholu od 4,5% do 18%.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje zadania w zakresie **monitorowania krajowej uprawy tytoniu oraz produkcji i zbytu surowca tytoniowego**, a także **sprawuje nadzór nad tymi uprawami**. W ramach realizowanych działań, zgodnie z art. 40ha–40hi i art. 40k–40l ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 945, z późn. zm.), KOWR jest odpowiedzialny za prowadzenie „Rejestru producentów surowca tytoniowego” oraz gromadzenie danych z rynku, m.in. dotyczących powierzchni uprawy tytoniu oraz produkcji i zbytu surowca tytoniowego. Warunkiem prowadzenia przez producenta rolnego działalności w zakresie uprawy tytoniu, produkcji lub zbytu surowca tytoniowego jest uzyskanie wpisu do „Rejestru producentów surowca tytoniowego” prowadzonego przez dyrektora OT KOWR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania i adres albo siedzibę oraz adres producenta rolnego. Mechanizm ma na celu m.in. wyeliminowanie dopływu surowca tytoniowego krajowej produkcji do nielegalnych wytwórni wyrobów tytoniowych nieodprowadzających podatków do budżetu państwa. KOWR prowadzi również rejestr informacji o nabyciu surowca tytoniowego oraz weryfikuje i analizuje informacje składane przez pośredniczące podmioty tytoniowe. Ponadto – na wnioski urzędów celno-skarbowych, Straży Granicznej i urzędów gmin – udostępnia dane znajdujące się w „Rejestrze producentów surowca tytoniowego” oraz udziela wszelkich informacji i wyjaśnień producentom surowca tytoniowego, a także innym podmiotom uczestniczącym w mechanizmie.

³ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1746 z dnia 1 października 2019 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2017/1185 ustanawiające zasady stosowania rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 i (UE) nr 1308/2013 w odniesieniu do przekazywanych Komisji powiadomień o informacjach i dokumentach.

⁴ Rok gospodarczy na rynku wina trwa od 1 sierpnia danego roku do 31 lipca następnego roku kalendarzowego.

⁵ <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12337152> (odczyt – marzec 2021 r.).

W celu wyeliminowania nieuczciwych praktyk handlowych i wzmocnienia pozycji producenta rolnego w łańcuchu dostaw żywności, wzrostu konkurencyjności producentów rolnych oraz poprawy funkcjonowania współpracy i relacji producent rolny – nabywca na rynku produktów rolnych, **KOWR prowadzi działania kontrolne dotyczące obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych.**

KOWR monitoruje także produkcję na rynku cukru (w tym prowadzi sprawozdawczość dla Komisji Europejskiej i MRiRW). Uczestnikami mechanizmu są producenci cukru i izoglukozy.

Główne działania KOWR w ramach administrowania obrotem towarowym z zagranicą dotyczą: weryfikowania składanych przez przedsiębiorców wniosków o wydanie pozwoleń (bez preferencji, z preferencją, w ramach kontyngentów taryfowych) na przywóz/wywóz produktów rolno-spożywczych z/do krajów trzecich, wydawania pozwoleń/wyciągów z pozwoleń i ich rozliczania, a także weryfikowania wpisów służb celnych w pozwoleniach oraz dokumentów potwierdzających, że towar opuścił obszar celny UE w wymaganym terminie. Weryfikowane są również dokumenty celne, transportowe i importowe z krajów trzecich. Powyższe działania pozwalają na bieżące monitorowanie, we współpracy z agencjami płatniczymi innych państw członkowskich UE, wolumenu towarów przywożonych i wywożonych na/z terytorium Unii Europejskiej.

KOWR w zakresie obsługi eksportu towarów rolno-spożywczych do krajów trzecich wydaje i rozlicza pozwolenia/wyciągi z pozwoleń na wywóz bez refundacji: ryżu, serów do Kanady (w ramach umów zawartych pomiędzy UE a Kanadą), serów do USA (w ramach niektórych kontyngentów GATT⁶), mleka w proszku do Republiki Dominikańskiej (w ramach kontyngentu przewidzianego w dodatku 2 do załącz-

nika III do umowy o partnerstwie gospodarczym pomiędzy państwami CARIFORUM⁷ a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi), a także wydaje zaświadczenia P2 na wywóz makaronów do USA.

W zakresie obsługi importu towarów rolno-spożywczych z krajów trzecich KOWR administruje kontyngentami taryfowymi i przywozem preferencyjnym oraz wydaje i rozlicza pozwolenia na przywóz bez preferencji.

W ramach administrowania **„Programem dla szkół”**, który propaguje wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe poprzez zwiększenie konsumpcji owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych, od roku szkolnego 2017/2018 i do końca II semestru roku szkolnego 2019/2020 udostępniło dzieciom około 798 mln porcji owocowo-warzywnych i mlecznych.

Celem „Programu dla szkół” jest: trwała zmiana nawyków żywieniowych dzieci poprzez zwiększenie udziału owoców i warzyw oraz mleka i przetworów mlecznych w ich codziennej diecie oraz upowszechnianie zdrowej, zbilansowanej diety i wzrost świadomości społecznej w tym zakresie wśród dzieci i rodziców. Grupą docelową „Programu dla szkół” od roku szkolnego 2018/2019 są dzieci z klas I–V szkół podstawowych i ogólnokształcących szkół muzycznych I stopnia oraz z klas I–II ogólnokształcących szkół baletowych. W ramach realizacji programu finansowane są dostawy owoców i warzyw oraz mleka i produktów mlecznych, działania edukacyjne, a także określone koszty związane z promocją oraz oceną programu.

Ważnym zadaniem KOWR jest **wsparcie i prowadzenie działań innowacyjnych oraz rozwojowych** zorientowanych na: rolnictwo, przemysł rolno-spożywczy, odnawialne źródła energii oraz obszary wiejskie. W 2020 r. realizowano następujące projekty:

- **„Platforma Żywnościowa (SELLFOOD)”** – uruchomiono elektroniczną platformę sprzedażową (giełdę) dla produktów rolno-spożywczych prowadzoną jako Giełdowy Rynek Rolny przez Towarową Giełdę Energii S.A. (TGE S.A.) na podstawie udzielonej przez KOWR licencji. Jest to innowacyjne narzędzie działające w oparciu o standardy światowych giełd towarowych. Uczestnicy rynku rolnego za pośrednictwem platformy giełdowej mogą zawierać transakcje w formule rynku kasowego w dwóch równoległych prowadzonych systemach (tj. systemie kursu jednolitego oraz systemie aukcji). Przedmiotem obrotu są: pszenica, żyto i kukurydza, ale planowane jest wprowadzenie na giełdę kolejnych produktów rolnych.

⁶ Układ Ogólny w Sprawie Taryf Celnych i Handlu (ang. *General Agreement on Tariffs and Trade*).

⁷ Grupa państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku prowadząca dialog gospodarczy z Unią Europejską.

- **„Rozwój krajowej infrastruktury transportowo-logistycznej”** – celem projektu jest powstanie, przy współpracy KOWR, terminala intermodalnego w Emilianowie koło Bydgoszczy, który w powiązaniu z projektem Platforma Żywnościowa, będzie wsparciem polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych polegającym na poprawie dostępu do portów morskich na polskim wybrzeżu.
- **„Opracowanie systemu monitorowania marnowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności”** – celem projektu jest wzmocnienie instytucji publicznych w zakresie zarządzania polityką publiczną dotyczącą ograniczania strat i marnotrawstwa żywności oraz opracowanie planu przeciwdziałania stratom i marnotrawstwu żywności. Realizacja projektu rozpoczęła się 1 września 2018 r., a jego zakończenie przewiduje się na 31 sierpnia 2021 r. Do zadań KOWR w ramach projektu należy przygotowanie „Krajowej strategii ograniczania strat i marnotrawstwa żywności”.
- **„Wykorzystanie teledetekcji w rolnictwie”** – KOWR, na zlecenie MRiRW, zbudował geoserwis, którego zadaniem była weryfikacja strat w plonach upraw w wyniku wystąpienia zjawiska suszy, oraz prowadzi prace projektowe nad uruchomieniem Systemu Satelitarnego Monitorowania Upraw Rolnych.
- **„Paszportyzacja polskiej żywności”** – KOWR prowadzi prace nad pilotażowym projektem, który przewiduje budowę cyfrowego systemu pozwalającego na identyfikowanie żywności (food traceability and food authenticity) na kluczowych etapach łańcucha dostaw żywności, tj. „od pola do stołu”.

Pożyczki udzielane na wsparcie przedsięwzięć mających na celu rozwój obszarów wiejskich poprzez działania innowacyjne lub rozwojowe, związanych z produkcją roślinną, zwierzęcą, hodowlą oraz przetwórstwem rolno-spożywczym – KOWR, wychodząc naprzeciw potrzebom polskich rolników, udziela – zgodnie z art. 24 ust. 10–11 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa – pożyczek ze środków uzyskanych z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP. Wnioskodawcami o pożyczkę są głównie rolnicy indywidualni prowadzący gospodarstwa rodzinne, w których łączna powierzchnia użytków rolnych nie przekraczała 300 ha.

KOWR **monitoruje rynek biokomponentów i biopaliw ciekłych, produkcję biogazu rolniczego i biopłynów oraz działalność spółdzielni energetycznych.** Dyrektor Generalny KOWR, jako organ rejestrowy, jest odpowiedzialny za prowadzenie **następujących rejestrów:**

- **wytwórców** – przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania biokomponentów, a następnie rozporządzenia nimi przez dokonanie jakiegokolwiek czynności prawnej lub faktycznej skutkującej

trwałym wyzbyciem się tych biokomponentów, lub przeznaczenia ich do wytworzenia przez siebie paliw,

- **podmiotów sprowadzających** – przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie importu lub nabycia wewnątrzwspólnotowego biokomponentów dokonanego samodzielnie lub za pośrednictwem innego podmiotu, a następnie rozporządzenia tymi biokomponentami przez dokonanie jakiegokolwiek czynności prawnej lub faktycznej skutkującej trwałym wyzbyciem się tych biokomponentów,
- **administratorów systemów certyfikacji** – przedsiębiorców, którzy posiadają tytuł prawny do dysponowania uznanym systemem certyfikacji i wykonują działalność gospodarczą w zakresie udzielania zgody na korzystanie z tego systemu,
- **jednostek certyfikujących** – przedsiębiorców, którzy działając w ramach uznanego systemu certyfikacji, mają prawo wydawania certyfikatów podmiotom certyfikowanym,
- **rolników** wytwarzających biopaliwa ciekłe na własny użytek,
- **wytwórców biogazu rolniczego** – przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania biogazu rolniczego w instalacji odnawialnego źródła energii innej niż mikroinstalacja biogazu rolniczego lub wytwarzania energii elektrycznej z biogazu rolniczego w instalacji innej niż mikroinstalacja,
- **wytwórców biopłynów**, tj. przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania biopłynów lub energii elektrycznej wyłącznie z biopłynów w instalacjach odnawialnego źródła energii.

Dyrektor Generalny KOWR jest także uprawniony do prowadzenia działań ukierunkowanych na **wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii (w szczególności w rolnictwie).**

KOWR także realizuje zadania dotyczące niezwykle ważnego ze społecznego punktu widzenia **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014–2020 (POPŻ)**. Program ma głównie na celu dystrybucję żywności wśród najuboższych osób w kraju. Program operacyjny wspiera na terenie całego kraju osoby i rodziny podlegające deprywacji materialnej. Pomoc kierowana jest do osób i rodzin (spełniających warunki określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej), które z powodu niskich dochodów nie mogą zapewnić sobie/rodzinie odpowiednich produktów żywnościowych/posiłków.

Pomocy żywnościowej towarzyszą działania mające na celu m.in. włączenie społeczne oraz wzmocnienie samodzielności i kompetencji w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także uświadamianie w zakresie zdrowego żywienia i przeciwdziałania marnowaniu żywności (tzw. działania towarzyszące).

Inne rodzaje wsparcia producentów rolnych oraz innych podmiotów z sektora rolno-spożywczego przez KOWR dotyczyły: restrukturyzacji zadłużenia podmiotów

W ramach realizacji Podprogramu 2019 odbiorcom końcowym przekazano

71,75 tys. ton artykułów spożywczych* w postaci:

6,2 mln
paczek żywnościowych

2,4 mln
posiłków

Pomoc żywnościową otrzymało

1,35 mln osób

W zakresie środków towarzyszących odbiorcom pomocy żywnościowej była oferowana możliwość uczestniczenia w działaniach mających na celu ich włączenie społeczne. Organizacje partnerskie o zasięgu ogólnopolskim lub ponadregionalnym przeprowadziły łącznie ponad:

9,4 tys.
działań w ramach
środków towarzyszących

obejmując nimi
ponad

137,2 tys.
odbiorców
końcowych

* Przeliczając m.in. litry soku jabłkowego, mleka UHT i oleju rzepakowego na kg.

prowadzących gospodarstwa rolne (poprzez przejęcie długu podmiotu prowadzącego gospodarstwo rolne, który powstał w związku z prowadzeniem działalności rolniczej, pod warunkiem przeniesienia własności całości albo części nieruchomości rolnej na rzecz Skarbu Państwa), pomocy dla posiadaczy chryzantem (mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw) dotyczącej ich odbioru i utylizacji, którzy ponieśli straty w związku z ograniczeniami na rynku spowodowanymi epidemią COVID-19, działań w celu zagospodarowania przejętego mienia, a także dopłat do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia zdarzeń losowych na podstawie zawartych umów z zakładami ubezpieczeń⁸.

Ustawowym zadaniem KOWR jest również **gromadzenie, analizowanie i udostępnianie informacji dotyczących sytuacji na podstawowych rynkach rolnych**, a także **opracowywanie i upowszechnianie informacji związanych z realizacją mechanizmów aktywnej polityki rolnej**⁹. Sporządzane są m.in. cykliczne raporty, opracowania, analizy i informacje.

W 2020 r. rozbudowywano **portal „eRolnik”** – utworzono **„Portal Ogłoszeń”** służący do publikowania ogłoszeń o sprzedaży nieruchomości rolnych i odpowiedzi na ogłoszenia składane przez potencjalnych nabywców. Portal „eRolnik” (www.erolnik.gov.pl) umożliwia również składanie elektronicznych wniosków do KOWR dotyczących mechanizmów obsługi handlu zagranicznego z krajami pozaukładowymi oraz na rynku tytoniu i wina.

W 2020 r., podobnie jak w latach poprzednich, KOWR wraz z ARiMR i KRUS wziął udział w kolejnej edycji koordynowanego przez MRiRW **badania „Polska Wieś i Rolnictwo 2020”**¹⁰. Prawie **89%** respondentów, którzy skorzystali z usług KOWR, **oceniło jego działalność dobrze i bardzo dobrze**¹¹. W stosunku do poprzedniej edycji badania, która miała miejsce w 2019 r. – pomimo utrudnień z powodu pandemii COVID-19 – odsetek ten wzrósł o blisko 4 p.p.

Małgorzata Gośniowska-Kola

p.o. Dyrektor Generalny
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

⁸ Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. poz. 278) KOWR w 2020 r. uruchomił dopłaty do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia zdarzeń losowych, o których mowa w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r. poz. 477).

⁹ Zgodnie z art. 9 ust. 2 pkt 14 i 15 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa.

¹⁰ Raporty z badań „Polska Wieś i Rolnictwo” są dostępne pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/polska-wies-i-rolnictwo>.

¹¹ W 2020 r. badanie przeprowadzono techniką wywiadów CAPI na reprezentatywnej próbie ogólnopolskiej mieszkańców wsi (1560 osób) oraz mieszkańców miast (1067 osób) przez konsorcjum firm Grupa BST i EU Consult.

HODOWLA KONI W SPÓŁKACH KOWR

W stadninach i stadach ogierów Krajowego Ośrodka hodowanych jest dziewięć ras koni: pełna krew angielska, arabska czystej krwi, małopolska (angloarabska), polski koń sportowy, polski koń zimnokrwisty, śląska, wielkopolska, huculska i koniki polskie.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wykonuje obecnie uprawnienia właścicielskie w 38 spółkach hodowli roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej wyszczególnionych w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 25 lipca 2018 roku (Dz.U. 2018 poz. 1525). Spośród 38 spółek 13 to samodzielne podmioty prowadzące hodowlę koni. Ponadto hodowlą tego gatunku zajmuje się jeszcze 7 ośrodków włączonych jako oddziały do spółek o innym charakterze hodowlanym. W stadninach i stadach ogierów hodowanych jest 9 ras koni, dla których w Polsce prowadzone są księgi stadne, tj. pełna krew angielska, arabska czystej krwi, małopolska, polski koń sportowy, polski koń zimnokrwisty, śląska, wielkopolska, huculska i konik polski. Podstawowym celem

działalności tych spółek jest ochrona zasobów genetycznych, wdrażanie nowych technologii oraz zaopatrywanie hodowli krajowej w najwyższej jakości materiałów biologicznych.

Stadniny Koni i Stada Ogierów należące do Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa realizują zadania hodowlane w oparciu o założenia zawarte w opracowanym w 2015 r. „Strategicznym programie hodowli koni w Spółkach Agencji Nieruchomości Rolnych” (KOWR jest następcą prawnym Agencji Nieruchomości Rolnych) i na dzień 1 stycznia 2021 r. w zasobach tych jednostek utrzymywanych było prawie 2900 koni, w tym 952 klacze matek. Najliczniej reprezentowane są konie rasy arabskiej czystej krwi – 290 klaczy matek, rasy wielkopolskiej i polski koń sportowy – 225 klaczy

SK Racot – powrót klaczy wielkopolskich z pastwiska

oraz rasy małopolskiej – 104 klacze. Rasa pełna krew angielska to 70 klaczy, polski koń zimnokrwisty – 76 klaczy, a śląska – 29 klaczy. W rasach prymitywnych: konik polski i koń huculski utrzymywanych jest odpowiednio 83 i 75 klaczy elitarnych.

Niewątpliwie najbardziej rozpoznawalną rasą jest rasa arabska czystej krwi. Hodowlę tych koni prowadzą 3 spółki: SK Janów Podlaski, SK Michałów oraz Małopolska Hodowla Roślin, która w swojej strukturze posiada Stadninę Koni w Białce. To właśnie te stadniny słyną na świecie z pięknych i dzielnych koni czystej krwi arabskiej. Uroda polskich koni arabskich jest znana i ceniona przez hodowców na całym świecie. Nie ma czempionatu rozgrywanego na świecie, gdzie nie wygrywałyby polskie konie arabskie lub przynajmniej konie arabskie z polskimi rodowodami.

Drugą z hodowanych w spółkach Krajowego Ośrodka ras tzw. czystych jest rasa pełnej krwi angielskiej. Jest to rasa wykorzystywana przede wszystkim do wyścigów, jednak nie można pominąć roli tych koni w hodowli i uszlachetnianiu koni innych ras półkrwi. SK Krasne oraz SK Iwno wraz z SK Golejewko prowadzą hodowlę koni właśnie tej rasy. Wyhodowane tu konie wyścigowe mogą poszczycić się wieloma sukcesami w gonitwach płaskich, płotowych, jak również przeszkodowych na arenie polskiej i międzynarodowej.

SK Dobrzyniewo – klacze ze źrebiętami rasy konik polski

Konie rasy wielkopolskiej oraz polski koń sportowy hodowane są w 6 spółkach: SK Dobrzyniewo, SK Liski, SK Nowielice, SK Pępowo, SK Racot i SO Starogard Gdański ze SK Rieczna. Konie z tych stadnin charakteryzują się zdrowiem i doskonałymi cechami użytkowymi, osiągając dobre wyniki w wielu konkurencjach jeździeckich, głównie jednak w skokach przez przeszkody oraz we wszechstronnym konkursie konia wierzchowego.

SK Pępowo – zaprzęg sportowy

Konkurencja ta, nazywana koroną sportów jeździeckich, jest szczególnie efektowna. Składa się z trzech prób: ujeżdżenia, próby terenowej i skoków przez przeszkody.

Hodowla koni rasy małopolskiej prowadzona jest natomiast w 3 spółkach: SK Janów Podlaski, SK Prudnik oraz SK Walewice (obecnie w zasobach Kutnowskiej Hodowli Buraka Cukrowego).

Omawiając spółki Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, nie sposób pominąć jedynej stadniny hodującej konie rasy śląskiej. Jest to oczywiście Stado Ogierów w Książu działające w strukturach Ośrodka Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Żabkowickim. Konie tutaj wyhodowane charakteryzują się wybitną dzielnością zaprzęgową, o czym świadczą sukcesy Bartłomieja Kwiatka w powożeniu zaprzęgami końmi wyhodowanymi właśnie w tej stadninie.

Konie to jednak nie tylko pokazy, wyścigi i sport. W SK Nowe Jankowice, największym tego typu ośrodku w Polsce i jednym z największych w Europie, hodowany jest polski koń zimnokrwisty. Znaczenie tego typu konia staje się coraz większe, szczególnie w gospodarstwach rodzinnych i dynamicznie rozwijających się gospodarstwach ekologicznych.

Spółki Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa to również hodowla ras zachowawczych objętych programami ochrony zasobów genetycznych. Są to koniki polskie hodowane w SK Dobrzyniewo, PRH Gałopol – SO Sieraków i Poznańskiej Hodowli Roślin – Oddział Kobylniki oraz konie

SK Michałów – ogier Ferrum arabski czystej krwi

rasy huculskiej hodowane w największej na świecie stadninie tej rasy w Gładyszowie, działającej w strukturach Kombinatu Rolnego Kietrz. W obu tych rasach praca hodowlana odbywa się w kierunku zachowania istniejących linii i rodzin oraz utrzymania puli genetycznej na niezmiennym poziomie.

W hodowli koni nośnikiem postępu są przede wszystkim ogiery utrzymywane głównie w Stadach Ogierów. W zasobach KOWR znajdują się Stada Ogierów: Łąck, Gniezno, Kętrzyn, Książ, Sieraków, Białka i Starogard Gdański. Utrzymując w swoich zasobach reproduktory wszystkich ras niezbędnych do prowadzenia pracy hodowlanej, prowadzą one działalność usługową dla rolników i hodowców koni w terenie. Na dzień 1 stycznia 2021 r. utrzymywały łącznie 232 ogiery.

Stadniny i stada KOWR oferują bardzo szeroką ofertę sprzedażową materiału hodowlanego 9 ras koni z przeznaczeniem do hodowli i sportów konnych, a także do użytkowania w agroturystyce, rekreacji i hipoterapii. Prowadzą także usługi hotelarskie i turystyczne, w tym pensjonaty dla koni, oraz usługi szkoleniowe, jak np. organizacja kursów i konferencji.

Barbara Andrzejczak

Kierownik Wydziału Hodowli
Departament Nadzoru nad Spółkami KOWR

Marek J. Wachel

Główny Specjalista
Wydział Hodowli
Departament Nadzoru nad Spółkami KOWR

SK Nowielice – Jan Bobik na klaczy Santisa sp.

PROW 2014–2020

– SYSTEMY JAKOŚCI

W ramach działania 3. „Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych” PROW 2014–2020 Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa wdraża poddziałanie 3.1. „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” oraz poddziałanie 3.2. „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym”. To jedno z zadań KOWR delegowanych z ARiMR.

PODDZIAŁANIE 3.1 „WSPARCIE NA PRZYSTĘPOWANIE DO SYSTEMÓW JAKOŚCI”

Proces przyznawania pomocy oraz zatwierdzania zleceń płatności w ramach poddziałania jest realizowany w oddziałach terenowych KOWR.

Zgodnie z rozporządzeniem MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” (Dz.U. z 2019 r., poz. 449) nabór trwa od 30 do 60 dni, a jego ogłoszenie następuje co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru.

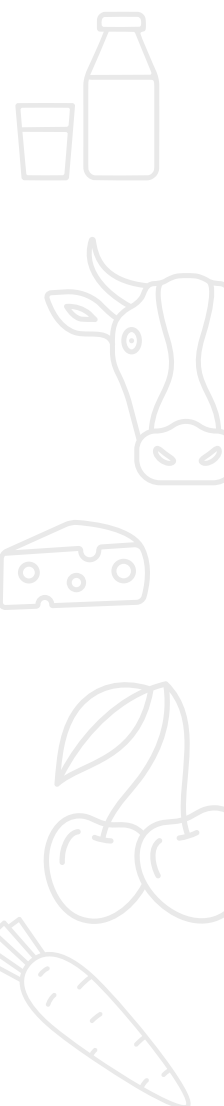
Dotychczas przeprowadzono sześć naborów wniosków o przyznanie pomocy. W 2021 r. planowane są dwa kolejne nabory, które – zgodnie z „Harmonogramem planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014–2020” – zostaną przeprowadzone na przełomie maja/czerwca oraz listopada/grudnia.

Poddziałanie jest skierowane do producentów rolnych i ma ich zachęcić do przystępowania do systemów jakości: unijnych (gwarantowane tradycyjne specjalności, chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, rolnictwo ekologiczne, ochrona nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich) i krajowych (Jakość Tradycja, Quality Meat Program, Quality Assurance for Food Products, integrowana produkcja roślin).

Refundacji podlega część kosztów (certyfikacja i kontrola w ramach systemu; składki na rzecz grupy producentów, której działalność wiąże się z uczestnictwem w systemie jakości; zakup specjalistycznych publikacji związanych z prowadzeniem produkcji w zakresie systemu jakości; zakup pułapek feromonowych w przypadku przystępowania do systemu integrowanej produkcji roślin) związanych z prowadzeniem produkcji w nowych warunkach, określonych wymaganiami w ramach danego systemu.

Okres, na jaki udzielane jest wsparcie, wynosi od 3 do 5 lat i jest uzależniony od momentu przystąpienia do systemu jakości. Kwota pomocy wypłacanej jest uzależniona od systemu, w ramach którego prowadzona jest produkcja, i może wynieść maksymalnie od 1470 zł/rok (Jakość Tradycja) do 3200 zł/rok.

Dominującą grupę beneficjentów poddziałania 3.1 stanowią osoby fizyczne w wieku do 40 lat produkujące lub przetwarzające owoce, warzywa lub zboża w ramach integrowanej produkcji roślin, rolnictwa ekologicznego lub chronionych oznaczeń geograficznych (dotyczy pierwszych pięciu naborów, w ramach których zakończono proces przyznawania pomocy). Więcej niż co trzeci beneficjent jest członkiem organizacji producentów – przede wszystkim wstępnie uznanych grup producentów owoców i warzyw i stowarzyszeń, w mniejszym stopniu kółek rolniczych, rolniczych zrzeszeń branżowych czy spółdzielni.

SYSTEMY UNIJNE:

SYSTEMY KRAJOWE:

W ramach pierwszych pięciu naborów wydano 2897 decyzji o przyznaniu pomocy 2833 producentom rolnym.

W ramach szóstego naboru (przeprowadzonego od 30 października do 3 grudnia 2020 r.) złożonych zostało 398 wniosków. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych naborów zdecydowana większość producentów wnioskowała o przyznanie pomocy na refundację kosztów przystąpienia do systemów bądź uczestnictwa w systemach: integrowana produkcja roślin (ponad 74% wniosków), rolnictwo ekologiczne (ok. 9% wniosków) lub chronione oznaczenia geograficzne (ponad 10% wniosków).

Obecnie finalizowany jest proces przyznawania pomocy w ramach ww. naboru – do 14 marca 2021 r. wydano 269 decyzji o przyznaniu pomocy. Do 28 lutego 2021 r. beneficjentom poddziałania 3.1 wypłacono łącznie ok. 6,23 mln zł.

PODDZIAŁANIE 3.2 „WSPARCIE DZIAŁAŃ INFORMACYJNYCH I PROMOCYJNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ GRUPY PRODUCENTÓW NA RYNKU WENĘTRZNYM”

Proces przyznawania pomocy oraz zatwierdzania zleceń płatności w ramach poddziałania realizowany jest w Centrali KOWR.

Zgodnie z rozporządzeniem MRiRW w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania, wypłaty oraz zwrotu pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz.U. z 2019 r., poz. 2401) nabór trwa od 30 do 60 dni, a jego ogłoszenie następuje co najmniej na 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru.

Głównym założeniem poddziałania jest zwiększenie rozpoznawalności wśród konsumentów produktów wytwarzanych w ramach systemów jakości żywności: unijnych (gwarantowane tradycyjne specjalności, chronione nazwy pochodzenia, chronione oznaczenia geograficzne, rolnictwo ekologiczne, ochrona oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych, ochrona oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, ochro-

na nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych wyrobów winiarskich) i krajowych (Jakość Tradycja, Quality Meat Program, Quality Assurance for Food Products). Powinno to skutkować większym zainteresowaniem konsumpcją tych produktów, a tym samym stanowić zachętę do zwiększania skali ich produkcji czy też do jej rozpoczęcia.

Pomoc jest przyznawana w formie refundacji kosztów kwalifikowalnych niezbędnych do jej realizacji, do których zaliczyć można m. in. koszty: reklamy w mediach, w szczególności w telewizji, radiu lub prasie, promocji w punktach sprzedaży, udziału w pokazach, wystawach lub targach, organizacji szkoleń lub konferencji i innych określonych w rozporządzeniu MRiRW.

W dwóch naborach złożono łącznie 145 wniosków o przyznanie pomocy. Najchętniej wnioskowano o wsparcie w ramach systemu Jakość Tradycja oraz rolnictwo ekologiczne. Łącznie w ramach dwóch naborów podpisano 83 umowy o przyznaniu pomocy. Aktualnie realizowanych jest 46 umów dla drugiego naboru.

Wszystkie umowy w ramach pierwszego naboru zostały już rozliczone, a beneficjentom poddziałania 3.2 wypłacono łącznie ok. 28,55 mln zł.

W ramach drugiego naboru (przeprowadzonego od 29 listopada 2019 r. do 27 stycznia 2020 r.) złożonych zostało 61 wniosków o przyznanie pomocy. Do 14 marca 2021 r. podpisano 48 umów o przyznanie pomocy, w realizacji jest 46 umów na przeszło 62 mln zł.

Wśród produktów najczęściej promowanych przez beneficjentów poddziałania 3.2 można wymienić mleko wraz z jego przetworami (wytwarzane najczęściej w systemie Jakość Tradycja i rolnictwo ekologiczne) oraz mięso i wędliny (odpowiednio systemy QAFP oraz GTS). Często przedmiotem operacji są także warzywa oraz owoce wytwarzane w ramach systemu rolnictwa ekologicznego.

Rozpoczął się już proces obsługi wniosków o płatność, w ramach których będą rozliczane pierwsze etapy operacji, na które przyznano pomoc w drugim naborze wniosków.

Anna Dorota Gut

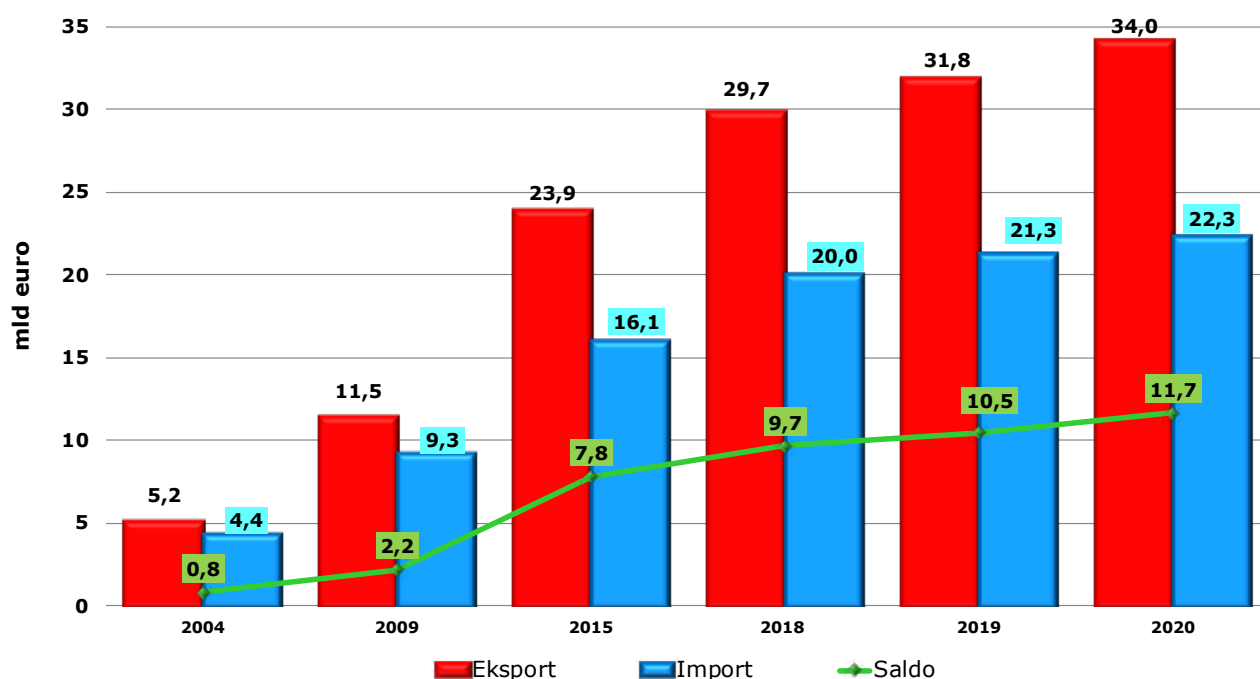
Dyrektor Departamentu Wspierania Konsumpcji KOWR

POZYTYWNE TENDENCJE W POLSKIM EKSPORCIE ARTYKUŁÓW ROLNO- -SPOŻYWCZYCH W 2020 ROKU

W 2020 r. kontynuowana była wzrostowa tendencja w eksporcie towarów rolno-spożywczych z Polski – od 2004 r. jego wartość wzrosła ponad 6-krotnie. W 2020 r. sprzedaż artykułów rolno-spożywczych za granicę osiągnęła nienotowany dotąd poziom 34 mld euro, o 2,2 mld euro wyższy niż rok wcześniej (wzrost o 7% w porównaniu z rokiem 2019).

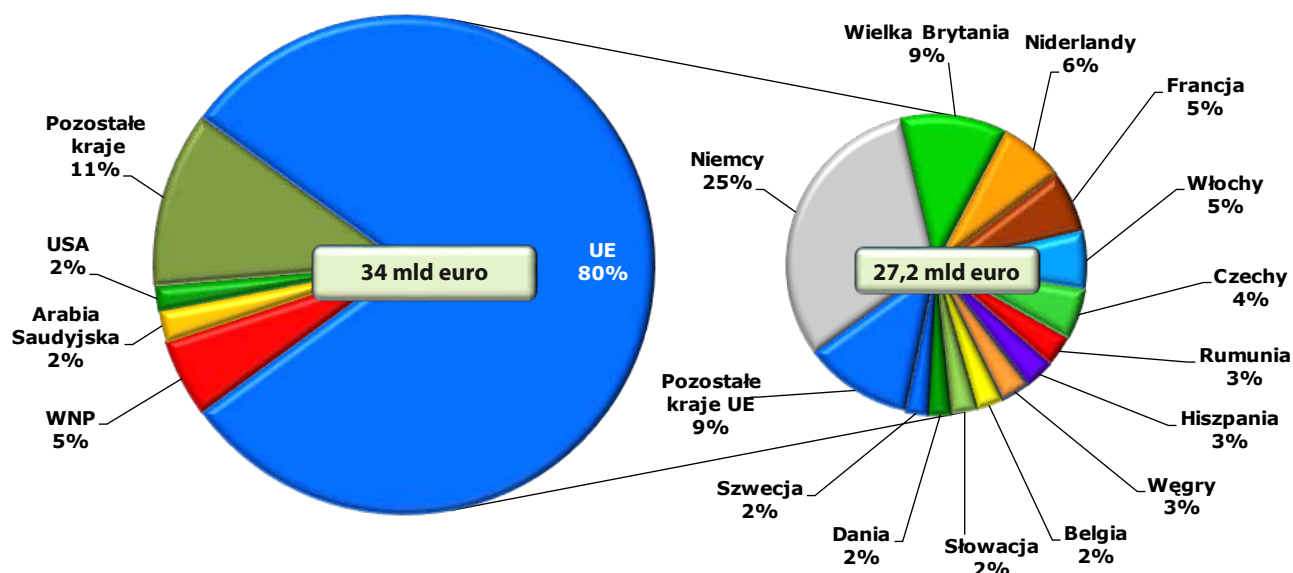
Na wzrost eksportu miały wpływ przede wszystkim **bardzo dobre wyniki sprzedaży zagranicznej w pierwszym kwartale oraz w drugiej połowie 2020 r.** Do wzrostu eksportu w znacznym stopniu przyczynił się korzystny dla eksporterów kurs złotego do euro i dolara amerykańskiego, co sprzyjało konkurencyjności cenowej polskich produktów rolno-spożywczych na rynku międzynarodowym.

Polski handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi w latach 2004–2020

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2020 r. – dane wstępne. Saldo obliczono na podstawie danych z dokładnością do kilku miejsc dziesiętnych.

Struktura geograficzna polskiego eksportu rolno-spożywczego w 2020 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Jednocześnie import towarów rolno-spożywczych wyniósł 22,3 mld euro i był o 4,9% wyższy niż przed rokiem. **Dynamika wzrostu eksportu przewyższała tempo wzrostu importu, w rezultacie dodatnie saldo wymiany handlowej zwiększyło się w porównaniu z 2019 r. o 11,4%, osiągając 11,7 mld euro.**

Wpływ na wyniki sprzedaży zagranicznej uzyskiwane przez krajowych eksporterów w 2020 r. miały także wyższe ceny żywności na rynku światowym. Świadczy o tym indeks cen żywności Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO). W 2020 r. średnia wartość indeksu wyniosła 98 pkt wobec 95 pkt w roku 2019¹.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA EKSPORTU PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH Z POLSKI

Pozytywną tendencją jest utrzymujący się wzrost przychodów z eksportu na

rynek unijny, którego kraje członkowskie są głównymi partnerami handlowymi Polski. **W 2020 r. dostawy do krajów UE wygenerowały 27,2 mld euro (wzrost o 5%), co stanowiło 80% przychodów uzyskanych z eksportu towarów rolno-spożywczych ogółem.**

Głównym partnerem handlowym Polski pozostawali Niemcy. **Eksport do tego kraju wyniósł 8,5 mld euro i był o 10% większy niż w 2019 r.** Ważnymi odbiorcami polskich artykułów rolno-spożywczych były także: Wielka Brytania² (3,1 mld euro, wzrost o 10%), Niderlandy (1,9 mld euro, spadek o 4%), Francja (1,8 mld euro, wzrost o 8%), Włochy (1,7 mld euro, na poziomie z roku 2019) oraz Czechy (1,5 mld euro, spadek o 2%).

Bardzo optymistyczną przesłanką jest dynamicznie rozwijający się eksport na rynki pozaunijne, który świadczy o postępującej dywersyfikacji handlu poprzez nawiązywanie nowych kontaktów handlowych

i umacnianie już osiągniętych relacji biznesowych. Do krajów pozaunijnych w 2020 r. wyeksportowano z Polski produkty rolno-spożywcze o wartości 6,8 mld euro wobec 5,8 mld euro przed rokiem (wzrost o 17%), w tym wpływy z eksportu do krajów Wspólnoty Niepodległych Państw wyniosły 1,7 mld euro, o 10% więcej niż rok wcześniej. Spośród krajów WNP największe przychody uzyskano ze sprzedaży na Ukrainę – 760 mln euro (wzrost o 27%), do Federacji Rosyjskiej – 567 mln euro (wzrost o 0,3%) oraz na Białoruś – 252 mln euro (spadek o 6%).

Wartość eksportu do pozostałych krajów (nienależących do UE i WNP) wzrosła o 19%, do 5,1 mld euro. Znaczącym odbiorcą polskich produktów rolno-spożywczych była Arabia Saudyjska. Wartość produktów sprzedanych do tego kraju osiągnęła 694 mln euro (ponaddwukrotny wzrost), w tym 333 mln euro wygenerował wywóz pszenicy. Ważnymi odbiorcami artykułów rolno-spożywczych były także Stany

¹ <http://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>, data odczytu: 15.02.2021 r.

² W dniu 31 stycznia 2020 r. Wielka Brytania opuściła Unię Europejską. Ponieważ do 31 grudnia 2020 r. Wielka Brytania pozostawała w unii celnej z UE i była uczestnikiem wspólnego unijnego rynku, to w statystykach handlowych była zaliczana do UE.

Zjednoczone (przychody na poziomie 539 mln euro, spadek o 2%), a w dalszej kolejności: Algieria (251 mln euro, dwukrotny wzrost), Izrael (246 mln euro, wzrost o 1%), Norwegia (235 mln euro, wzrost o 24%), a także Chiny (204 mln euro, spadek o 2%) i RPA (194 mln euro, wzrost o 86%).

STRUKTURA TOWAROWA EKSPORTU PRODUKTÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH Z POLSKI

W strukturze towarowej wartości polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych dominowały **mięso i przetwory mięsne**. W 2020 r. przychody uzyskane ze sprzedaży zagranicznej tej grupy towarowej były o 4% niższe niż rok wcześniej i wyniosły **6,3 mld euro, stanowiąc 19% wartości całego polskiego eksportu produktów rolno-spożywczych**. Największy udział w wartości eksportu tej grupy towarowej miały: mięso drobiowe (37% – 2,3

mld euro), przetwory mięsne (25% – 1,6 mld euro), mięso wołowe (22% – 1,4 mld euro) i mięso wieprzowe (12% – 0,8 mld euro). Eksport zwierząt żywych oraz pozostałych gatunków mięs był stosunkowo niewielki i stanowił wartościowo po 2% udziału w eksporcie produktów mięsnych z Polski.

W 2020 r. drugą pod względem wartości pozycję z 14% udziałem w eksporcie produktów rolno-spożywczych z Polski zajmowały **ziarno zbóż i przetwory**, których przychody ze sprzedaży zagranicznej, w porównaniu z 2019 r., zwiększyły się o 28%, do **4,9 mld euro**.

Wzrost wartości eksportu odnotowano także w przypadku tytoniu i wyrobów tytoniowych – o 15%, do 4,2 mld euro, cukru i wyrobów cukierniczych – o 7%, do 2,5 mld euro oraz ryb i przetworów – o 5%, do 2,3 mld euro, a także produktów mlecznych – o 0,3%, do 2,3 mld euro. Większa była również wartość wywozu

m.in.: owoców łącznie z przetworami – o 3% (1,4 mld euro), kawy, herbaty i kakao – o 6% (0,8 mld euro), nasion roślin oleistych i tłuszczów roślinnych – o 15% (0,7 mld euro) oraz alkoholi – o 19% (0,6 mld euro). Zmniejszeniu uległy natomiast wpływy ze sprzedaży zagranicznej warzyw i przetworów (o 5%, do 1,7 mld euro) oraz soków owocowych i warzywnych (o 4%, do 0,5 mld euro).

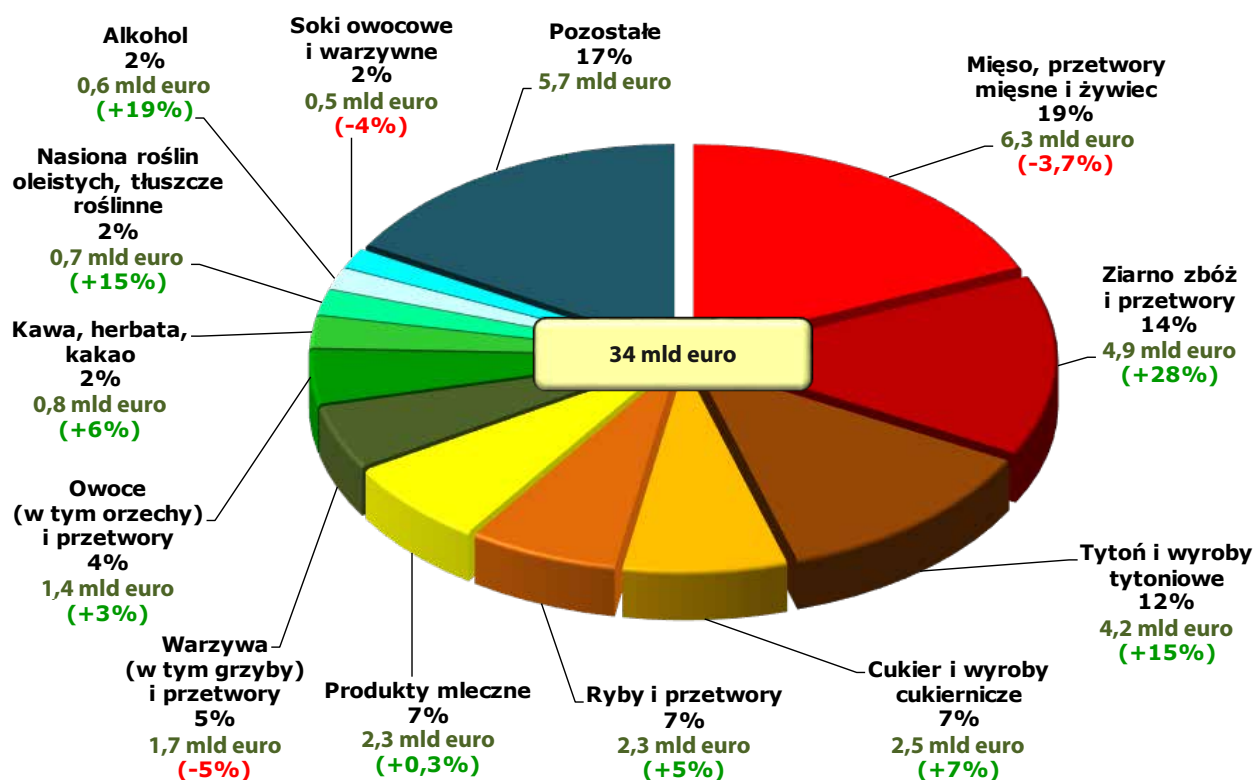
UDZIAŁ EKSPORTU ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH W POLSKIM EKSPORCIE OGÓŁEM

W 2020 r., w okresie trwania pandemii koronawirusa, odnotowano wzrost udziału wpływów uzyskanych ze sprzedaży zagranicznej artykułów rolno-spożywczych w polskim eksporcie ogółem. W 2020 r. udział ten osiągnął 14,3% wobec 13,3% w roku 2019.

Marzena Trajer

Dyrektor Biura Analiz i Strategii KOWR

Struktura towarowa polskiego eksportu rolno-spożywczego w 2020 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

REPUBLIKA KOREI – PERSPEKTYWICZNY RYNEK

Korea Południowa to jeden z czterech najpotężniejszych tygrysów azjatyckich. Obok Tajwanu, Singapuru i Hong Kongu kraj ten od lat figuruje na liście największych i najbardziej dynamicznie rozwijających się gospodarek w regionie Dalekiego Wschodu.

W skali całego świata gospodarka Korei Południowej znajduje się na 5. pozycji rankingu Doing Business – pod względem wysokości przychodu¹ oraz na 12. pozycji światowego rankingu państw pod względem wielkości PKB, o prognozowanej wartości USD 46 451 dolarów per capita w 2020 r. Republika Korei najczęściej produktów importuje z Azji (62%), w dalszej kolejności z UE (17%) oraz Ameryki Północnej (13%, gdzie USA stanowi 11% importu)².

ATRAKCYJNOŚĆ RYNKU

Korea Południowa to perspektywiczny rynek eksportowy dla polskiej żywności. Jako jedna z najpotężniejszych gospodarek świata z PKB na poziomie 1,6 bln dol. (w 2020 r.)³, z dużą i stale rosnącą siłą nabywczą koreańskiego społeczeństwa oraz z własną, w połowie tylko zaspokajającą popyt wewnętrzny, produkcją rolno-spożywczą, mimo licznych trudności i ograniczeń w dostępie do rynku, jest coraz bardziej atrakcyjnym kierunkiem dla polskich eksporterów.

Wysoka liczba przedstawicieli klasy średniej, zmieniająca się struktura społeczeństwa i upodobania koreańskich konsumentów nastawionych na konsumpcję towarów spożywczych wysokiej jakości w tym produktów naturalnych, mogą pozytywnie wpłynąć na zwiększenie szans eksportowych polskich produktów spożywczych.

– Wartość eksportu rolno-spożywczego z Polski do Korei Południowej w 2020 r. wyniosła 55 mln euro i na przestrzeni trzech ostatnich lat sukcesywnie rośnie. Jest to sektor o dodatnim bilansie w wymianie handlowej z Koreą Południową. Polskie firmy z powodzeniem konkurują z eksporterami m.in. z Azji, Europy czy Ameryki Północnej, odnosząc coraz większe sukcesy – powiedział Krzysztof Dec, Zastępca Dyrektora Generalnego KOWR.

Struktura towarowa eksportu rolno-spożywczego z Polski do Korei Płd. w 2020 r.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

EKSPORT NAJWAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH Z POLSKI DO KOREI PŁD.

Czynniki naturalne oraz demograficzne sprawiają, że Republika Korei nie jest samowystarczalna w produkcji żywności. Aż 70% powierzchni kraju to teren górzysty, który nie sprzyja rozwojowi rolnictwa. Tereny uprawne zajmują zaledwie 16,6% powierzchni (dla porównania – w Polsce prawie 40%). Produkcja żywności w tym kraju opiera się w dużej mierze na surowcach importowanych. Polska odgrywa niemałą rolę jako dostawca wybranych produktów spożywczych. Do roku 2014 eksportowaliśmy na ten rynek głównie wieprzowinę oraz mięso drobiowe. Eksport tych artykułów został jednak wstrzymany z powodu występowania w Polsce ognisk

¹ https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/pdf/db2020/Doing-Business-2020_rankings.pdf.

² <https://www.eastanalytics.com/rynek-dla-eksportera-doradztwo-korea-poludniowa/>.

³ <https://businessinsider.com.pl/wiadomosci/najpoteczniejsze-kraje-na-swiecie-2020-polski-nie-ma-na-liscie/0jmnq4t>.

i przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz wysoce zjadliwej grypy ptaków (HPAI) u drobiu i dzikiego ptactwa, a Korea Płd. nie uznaje regionalizacji, tj. możliwości importu z części terytorium wolnej od ASF i HPAI.

Obecnie najwięcej eksportujemy (w mln euro):

- piwa – 14,8
- skrobi ziemniaczanej – 11,1
- produktów mlecznych – 7,0
- przetworów zbożowo-mącznych – 4,0
- wyrobów cukierniczych – 3,4
- ziemniaków i przetworów – 1,5
- kawy, herbaty – 1,3
- owoców i przetworów – 1,1
- soków owocowych i warzywnych – 0,7
- produktów paszowych – 0,5.

POLSKIE PRODUKTY ŻYWNOŚCIOWE Z POTENCJAŁEM EKSPORTOWYM

Wśród polskich produktów mających znaczące szanse na wzrost sprzedaży na rynku koreańskim znajdują się m.in.: skrobia ziemniaczana, produkty przemysłu młynarskiego (mąka pszenna), przetwory mleczne do wykorzystania przemysłowego (kazeina i kazeiniany), proszki serwatkowe, laktoza. Ze względu na preferencje konsumentów i ich nawyki żywieniowe, zdaniem ZBH w Seulu, większe szanse na eksport z Polski mają produkty z kategorii tzw. zdrowej żywności, produkty bezcukrowe i bezglutenowe. Wśród wyrobów cieszących się zainteresowaniem konsumentów na tym rynku znajdują się również: produkty nabiałowe, w tym w szczególności sery, słodycze i wyroby cukiernicze oraz przetwory owocowe i warzywne, a także płatki i pieczywo suche oraz produkty liofilizowane, przetwory rybne i owoce morza (inne niż dostępne na rynku koreańskim).

DOSTĘP DO RYNKU KOREAŃSKIEGO

W 2011 r. weszła w życie umowa o wolnym handlu pomiędzy Unią Europejską a Republiką Korei znosząca większość barier handlowych oraz wprowadzająca ułatwienia w dostępie do rynku. Umowa przewiduje m.in. stopniowe zniesienie praktycznie wszystkich barier taryfowych pomiędzy stronami, wielu barier pozataryfowych, a także wzajemne zwiększenie dostępu do rynków w zakresie inwestycji i świadczenia usług. W ramach umowy zniesionych zostało 70% ceł w handlu wzajemnym pomiędzy UE a Koreą Południową na towary pochodzące z tych obszarów. Redukcja pozostałych ceł na wyroby przemysłowe następowała stopniowo, aż do osiągnięcia poziomu 0% w 2020 r.

CIEKAWOSTKI

Preferencje smakowe Koreańczyków

Dane Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa jednoznacznie wskazują, że dieta Polaków i mieszkańców Korei Południowej zdecydowanie się różni. Spożycie np. warzyw w Korei kształtuje się na poziomie ok. 200 kg na mieszkańca rocznie, podczas gdy w Polsce było ono blisko o połowę niższe. W przypadku owoców różnica ta nie jest tak znacząca, gdyż wynosi 10%. Polacy konsumują zdecydowanie więcej mleka i produktów mleczarskich niż Koreańczycy, u których spożycie kształtuje się na poziomie 29 kg na mieszkańca, aż o 86% mniej niż w Polsce. Tych różnic można się doszukać więcej. Polacy zjadają się wieprzowinę i drobiem, Koreańczycy smakują wołowinę i owoce morza.

TRUDNOŚCI I OGRANICZENIA W DOSTĘPIE DO RYNKU:

- **instrumenty ochrony rynku** – Republika Korei należy do jednego z najbardziej chronionych rynków wśród wszystkich krajów OECD (stosowane instrumenty ochrony rynku: środki pozataryfowe oraz uciążliwe bariery administracyjne);
- **dystans geograficzny** – od 2016 r. funkcjonuje bezpośrednie połączenie lotnicze pomiędzy Warszawą a Seulem;
- **bariery kulturowe** – Polska i Korea należą do różnych grup kulturowych, co ma znaczące konsekwencje w relacjach biznesowych;
- **brak stosowania zasady pre-listingu** – Korea wymaga przeprowadzenia przez właściwe władze koreańskie uprzedniej inspekcji wszystkich unijnych producentów produktów zwierzęcych przed udzieleniem uprawnienia do eksportu. Oznacza to, że każdy z producentów produktów zwierzęcych chcący eksportować swoje produkty do Republiki Korei musi najpierw dokonać rejestracji w odpowiednim urzędzie/ministerstwie (dla każdej grupy produktów są trochę inne wymagania/zasady);
- **wymagania Korei w zakresie minimalnych wielkości próbek** – nie ma oficjalnej zasady co do wielkości minimalnej próbki. Konieczne jest jednak podkreślenie na wszelkich dokumentach eksportowych, że są to próbki bez wartości handlowej (samples/no commercial value) oraz ze strony firmy/osoby otrzymującej towar, przesłanie odpowiedniej deklaracji w celu otrzymania danej próbki. Decyzja, czy dana przesyłka będzie traktowana jako próbka czy też nie, podejmowana jest przez urząd celny indywidualnie⁴.

DZIAŁANIA PROMOCYJNE ORGANIZOWANE PRZEZ KOWR W 2021 R.

W planie zagranicznych działań promocyjnych KOWR na rok 2021 r. uwzględniona została organizacja misji handlowej do Korei Płd. połączonej z udziałem w targach Seoul Food & Hotel w Seulu w lipcu 2021 r.

Opracowała

Ada Krzewicka

Departament Wsparcia Eksportu KOWR

⁴ ZBH w Seulu.

SYTUACJA NA RYNKACH ROLNYCH

RYNEK ZBÓŻ

W sezonie 2020/2021 globalne zbiory zbóż (według prognozy USDA z marca 2021 r.) mogą wzrosnąć do rekordowego poziomu blisko 2,2 mld ton¹. Będą one o 2% większe niż w sezonie 2019/2020, ale nieznacznie (o 0,6%) mniejsze od przewidywanego globalnego zużycia. W tej sytuacji zapasy zbóż na świecie na koniec sezonu 2020/2021 mogą być mniejsze niż na początku tego sezonu (o 2%) i wynieść 619 mln ton.

Globalne zbiory pszenicy w sezonie 2020/2021 mogą wynieść 777 mln ton i być o 2% większe niż w sezonie 2019/2020. USDA przewiduje wzrost zbiorów pszenicy głównie w Federacji Rosyjskiej (o 16%, do 85 mln ton), Kanadzie (o 8%, do 35 mln ton) i Australii (2,2 razy, do 33 mln ton). Mniejsze zbiory są prognozowane m.in. w Argentynie (o 13%, 17 mln ton), na Ukrainie (o 13%, 25,5 mln ton), w USA (o 5,5%, 50 mln ton) oraz w krajach UE (o 12%, 136 mln ton).

Zbiory zbóż paszowych na świecie w sezonie 2020/2021 szacowane są na poziomie 1445 mln ton, o 2% wyższym niż w poprzednim sezonie, w tym kukurydzy – 1136 mln ton, o 2% wyższym. Większe zbiory przewiduje się również dla pozostałych rodzajów zbóż.

Zbiory zbóż w krajach WNP w 2020 r. zostały oszacowane na 233 mln ton, o 1% powyżej zbiorów z 2019 r. Pomimo przewidywanego wzrostu zużycia

do 121 mln ton nadwyżka z bieżącej produkcji wynosi 112 mln ton, co stanowi blisko 48% podaży zbóż ze zbiorów. W tej sytuacji eksport zbóż z krajów WNP nadal będzie znaczny i może stanowić dużą konkurencję dla eksportu ziarna z UE.

W UE zbiory zbóż w 2020 r. są szacowane na poziomie blisko 298 mln ton, o 6% niższym niż w 2019 r. Będą one jednak o 11 mln ton większe od przewidywanego zużycia. Mniejsze niż przed rokiem zasoby zbóż oraz duża konkurencja na rynkach zagranicznych, m.in. ze strony krajów WNP, przyczynią się do ograniczenia eksportu ziarna z rynku unijnego.

W Polsce zbiory zbóż w 2020 r. wzrosły do rekordowego poziomu. Było to wynikiem dobrego plonowania, przy powierzchni zasiewów zbliżonej do szacowanej rok wcześniej, tj. około 7,9 mln ha². Według GUS tegoroczne zbiory zbóż podstawowych z mieszankami (bez kukurydzy, prosa i gryki) ukształtowały się na poziomie 29,1 mln ton wobec 25,1 mln ton w 2019 r. (tj. o 16% wyższym). Zbiory pszenicy oszacowano na 12 mln ton wobec 11 mln ton w 2019 r. Zbiory żyta osiągnęły poziom 3,1 mln ton, o 25% wyższy. Większe od ubiegłorocznych były również zbiory pozostałych zbóż. Kukurydzy zebrano 4,3 mln ton wobec 3,7 mln ton przed rokiem (o 16% więcej). W efekcie zbiory zbóż ogółem (łącznie z kukurydzą prosem i gryką) osiągnęły poziom 33,5 mln ton, o 16% wyższy niż w 2019 r.

Większe zbiory zbóż przełożyły się na wzrost skupu. Według danych GUS w okresie ośmiu miesięcy bieżącego sezonu (lipiec 2020 – luty 2021 r.) skupiono 6,9 mln ton zbóż podstawowych z mieszankami (w tym: 4,3 mln ton pszenicy i 0,8 mln ton żyta), o 15% więcej niż w porównywalnym okresie poprzedniego sezonu. Skup kukurydzy ukształtował się również na poziomie wyższym niż przed rokiem. W bieżącym sezonie (do końca lutego 2021 r.) podmioty rynkowe skupiły 2,1 mln ton tego zboża, o 8% więcej niż w analogicznym okresie sezonu 2019/2020.

W tej sytuacji podaż zbóż na rynku krajowym jest większa niż w poprzednim sezonie, co – pomimo spodziewanego nieco większego zapotrzebowania na ziarno – może być czynnikiem stymulującym wzrost eksportu z kraju. W pierwszej połowie 2021 r. ograniczona podaż ziarna na rynkach zagranicznych (w tym Rosji i Ukrainy) może wzmacniać popyt na zboża z Polski.

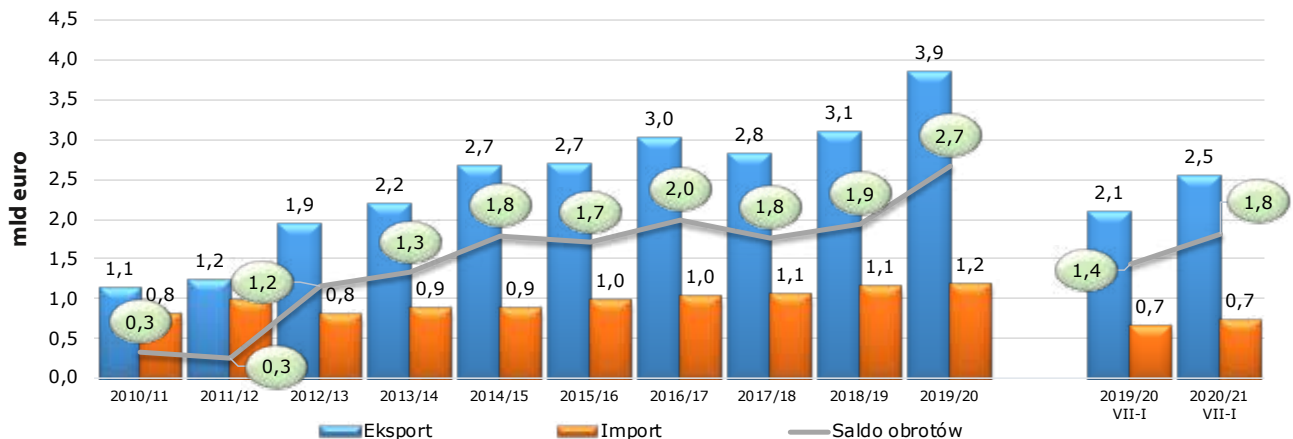
W okresie pierwszych siedmiu miesięcy sezonu 2020/2021 (lipiec 2020 – styczeń 2021 r.) z kraju wyeksportowano 5,5 mln ton ziarna zbóż³. Było to o 58% więcej niż w analogicznym okresie sezonu 2019/2020. Podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej wywieziono pszenicy (44% wolumenu eksportu ziarna). Eksport pszenicy ukształtował się na poziomie 2,4 mln ton, o 42% wyższym niż w tym samym okresie poprzedniego sezonu. W tym czasie wywóz żyta zwiększył się o 2,3 razy, do 936 tys. ton,

¹ Prognozy zbiorów zbóż (bez ryżu) na świecie, w WNP i w UE według United States Department of Agriculture (USDA) – *Grain: World Markets and Trade*, March 2021.

² Opracowanie sygnałowe GUS, *Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodnictwa w 2020 r.*, opublikowane 17.12.2020 r.

³ Wyniki polskiego handlu zagranicznego ziarnem zbóż i produktami zbożowymi zostały obliczone w oparciu o wstępne dane Ministerstwa Finansów i dotyczą artykułów o kodach CN 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1007, 1008, 1101, 1102, 1103, 1104, 1107, 110811, 110812, 1109, 2302, 1902, 1904, 1905.

Wartość handlu zagranicznego zbożami i przetworami zbożowymi

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za lata 2020–2021 – dane wstępne.

a pszenżyta – o 95%, do 734 tys. ton. Większy był również wywóz kukurydzy – o 19% (1 mln ton), jęczmienia – 3,5 razy (274 tys. ton) i owsa – 2,4 razy (115 tys. ton).

Ziarno zbóż eksportowano przede wszystkim do krajów UE (67% udziału), m.in. do Niemiec (47% – 2,6 mln ton), Hiszpanii (7% – 394 tys. ton) oraz Niemców (6% – 308 tys. ton). Spośród krajów trzecich największymi odbiorcami zbóż były Arabia Saudyjska (13% – 705 tys. ton), Algieria (6% – 337 tys. ton) i RPA (4% – 243 tys. ton).

Z Polski wywożono także produkty zbożowe. W okresie lipiec 2020 – styczeń 2021 r. łączny eksport ziarna zbóż oraz przetworów zbożowych osiągnął poziom blisko 6,3 mln ton (w ekwiwalencie ziarna) i był o 49% wyższy niż w poprzednim sezonie. Przychody z eksportu były o 21% wyższe od uzyskanych rok wcześniej i wyniosły 2,5 mld euro.

Wolumen importu zbóż (w ekwiwalencie ziarna) w okresie lipiec 2020 – styczeń 2021 r. ukształtował się na poziomie 1,5 mln ton, o 16% wyższym niż w analogicznym okresie sezonu 2019/2020. Równocześnie wartość importu była o 9% wyższa i wyniosła 723 mln euro.

Saldo handlu zagranicznego zbożami było dodatnie i w ekwiwalencie ziarna ukształtowało się na poziomie blisko 4,8 mln ton. Saldo wartościowe wynio-

sło 1,8 mld euro i było o 27% wyższe niż w okresie siedmiu miesięcy sezonu 2019/2020.

Liberalizacja rynków skutkuje wzrostem obrotów towarami oraz prowadzi do wyrównywania poziomu cen pomiędzy rynkami. Największy wpływ na ceny światowe zbóż mają czołowi eksporterzy, o silnie rozwiniętej gospodarce, do których zaliczają się Stany Zjednoczone oraz Unia Europejska (w tym głównie Francja i Niemcy). W bieżącym sezonie (2020/2021) głównymi czynnikami wywołującymi presję na wzrost cen zbóż na świecie są nie tylko relacje podaży-popytu, ale również działania regulacyjne wprowadzane przez eksporterów takich jak Rosja i Ukraina oraz wzrost popytu na zboże na cele paszowe w Chinach, z uwagi na przewidywany rozwój produkcji mięsa – szczególnie wieprzowiny.

Zmiany cen na rynkach zagranicznych mają również duży wpływ na ich poziom w Polsce. W lutym 2021 r. średnia cena pszenicy w kraju (według GUS) ukształtowała się na poziomie 917 zł/t, o 4% wyższym niż przed miesiącem i o 24% wyższym niż przed rokiem. Za żyto w skupie średnio w kraju płacono 691 zł/t, o 4% więcej niż miesiąc wcześniej i o 24% więcej niż w lutym 2020 r. Średnia cena jęczmienia ogółem, podobnie jak jęczmienia paszowego, wyniosła 759 zł/t i była wyższa niż przed miesiącem odpowiednio o 6% i 8%.

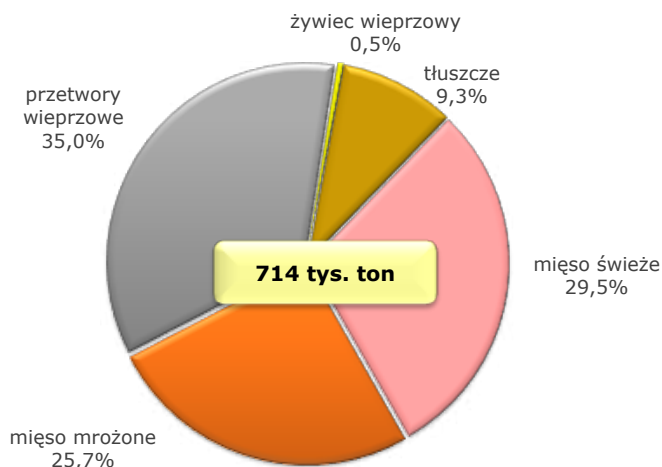
W porównaniu z notowaniami sprzed roku jęczmień ogółem był droższy o 12%, a jęczmień paszowy – o 16%. Mniejsza podaż kukurydzy wpływała na dalszy wzrost cen tego ziarna. W lutym 2021 r. za kukurydzę producenci przeciętnie uzyskiwali 811 zł/t, o 9% więcej niż przed miesiącem oraz o 21% więcej niż rok wcześniej.

Istnieją przesłanki, że z powodu nieślabnącego popytu na ziarno wysoki poziom cen zbóż na świecie może się utrzymać do końca sezonu 2020/2021. Wysokie ceny ropy naftowej na giełdach światowych, które znajdują się obecnie na najwyższym poziomie od 2019 r., będą wywierać presję na wzrost cen zbóż. Duży wpływ na ich poziom w końcu sezonu będą miały szacunki dotyczące nowych zbiorów. Ceny zbóż w Polsce będą podążały za zmianami na rynkach zagranicznych, a ich górny poziom będzie ograniczany ceną ziarna w imporcie.

RYNEK WIEPRZOWINY

W 2020 r. (według szacunku Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych, opublikowanego w styczniu 2021 r.) globalna produkcja wieprzowiny zmniejszyła się o 4%, do 97,8 mln ton. Był to wynik m.in. spadku produkcji w Chinach – największego światowego producenta wieprzowiny. Szacuje się, że na rynku chińskim pro-

**Struktura towarowa eksportu produktów wieprzowych
(w ekwiwalencie tusz) w 2020 r.**

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

Produkcja wieprzowiny w 2020 r. wyniosła 38 mln ton i była o 10,7% mniejsza niż w 2019 r. Spadku produkcji w Chinach nie zrekomensował jej wzrost w USA (o 2,4%), Brazylii (o 3,8%) i Kanadzie (o 4,3%)⁴.

W 2021 r. (według prognozy USDA) globalna produkcja wieprzowiny może wzrosnąć o 6%, do 103,8 mln ton, do czego przyczyni się przede wszystkim przewidywane zwiększenie produkcji w Chinach (o 14,5%). Będzie to efekt odbudowywania chińskich stad trzody chlewnej, dotkniętych w ostatnich latach przez ASF.

Według danych Eurostat w 2020 r. produkcja wieprzowiny w UE-27 (mierzona wielkością ubojów) była o 1,2% większa niż w 2019 r. i wyniosła 23 mln ton. Wśród największych producentów znaczące wzrosty ubojów odnotowano w Hiszpanii (o 8,2%) i Danii (o 6,5%). W Niemczech uboje były mniejsze o 2,4%, a we Francji – nie uległy istotnej zmianie⁵. W 2021 r. Komisja Europejska przewiduje spadek produkcji w UE-27 o 1%, do 22,7 mln ton⁶.

W Polsce, według wstępnych danych GUS, w całym 2020 r. wielkość ubojów przemysłowych świń (liczona w wadze żywej) była zbliżona do uzyskanej w 2019 r. i wyniosła około 2,6 mln ton (2 mln ton wbc.).

W grudniu 2020 r. krajowe pogłowie trzody chlewnej liczyło 11,7 mln szt., o 4,6% więcej niż w grudniu 2019 r. Wzrost nastąpił we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych. Stado świń na chów o wadze 50 kg i więcej zwiększyło się o 7,6% (w tym loch – o 7,7%, a loch prośnych – o 5,2%), trzody chlewnej na ubój (tuczników) – o 5,4%, prosiąt – o 3,9%, a warchlaków – o 3,1%⁷.

W 2021 r. rozwój krajowej produkcji trzody chlewnej będzie uzależniony m.in. od sytuacji epidemicznej w Polsce i Europie, stopnia rozprzestrzeniania się wirusa ASF oraz opłacalności produkcji żywca wieprzowego, której wyznacznikiem jest relacja cen trzody w skupie do ceny żyta lub jęczmienia, a także relacja ceny zakupu jednego prosięcia do ceny jednego tucznika w skupie. Wzrost pogłowia świń będzie skutkował zwięks-

zeniem produkcji żywca wieprzowego w pierwszym półroczu 2021 r. Natomiast poziom produkcji w drugim półroczu będzie się kształtował pod wpływem sytuacji cenowej na rynku pasz oraz popytu na wieprzowinę.

W 2020 r. z UE-27 do krajów trzecich wyeksportowano 5,4 mln ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 19% więcej niż w roku 2019. Podobnie jak w latach poprzednich największe ilości tego asortymentu (3,3 mln ton) skierowano na rynek chiński. Znaczne ilości produktów wieprzowych eksportowano również do Japonii (360 tys. ton), Hongkongu (284 tys. ton), Korei Południowej (195 tys. ton) i na Filipiny (153 tys. ton)⁸.

Kraje członkowskie (UE-27) w 2020 r. zaimportowały z krajów trzecich łącznie 38 tys. ton produktów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 4% więcej niż w roku 2019. Największymi dostawcami wieprzowiny do UE były: Szwajcaria, Serbia i Norwegia.

Polska, pod względem wolumenu, jest piątym eksporterem produktów wieprzowych poza obszar celny UE. Większa część (około 70%) sprzedawanego za granicę asortymentu wieprzowego znajduje nabywców przede wszystkim w krajach Unii Europejskiej. W 2020 r. z Polski wyeksportowano 714 tys. ton mięsa, przetworów, tłuszczów wieprzowych i żywca (w ekwiwalencie tusz), o 5% mniej niż w roku 2019. Przychody uzyskane ze sprzedaży zagranicznej asortymentu wieprzowego w 2020 r. wyniosły blisko 1,6 mld euro (7,2 mld zł) i były o 1% większe w odniesieniu do 2019 r. W strukturze asortymentowej eksportu produktów wieprzowych z Polski tradycyjnie znaczący udział stanowiło mięso świeże i mrożone (55%). W 2020 r. wyeksportowano 391 tys. ton mięsa wieprzowego (w wadze produktu), głównie do krajów UE (71% wolumenu). Największymi unijnymi odbiorcami

⁴ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 12 January 2021.

⁵ Dane EUROSTAT, data odczytu 18.03.2021 r.

⁶ *Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2020*, Autumn 2020.

⁷ *Pogłowie świń według stanu w grudniu 2020 r.*, Informacje sygnałowe GUS, 29.01.2021 r.

⁸ *Pigmeat CMO Committee*, 18 March 2021.

byli: Niemcy (41 tys. ton – 10%), Słowacja (33 tys. ton – 8%), Włochy (29 tys. ton – 8%) i Czechy (29 tys. ton – 7%).

W 2020 r. do Polski zaimportowano 890 tys. ton żywca, mięsa, tłuszczów i przetworów wieprzowych (w ekwiwalencie tusz), o 1% mniej niż w 2019 r., a wydatki poniesione na zakup tego asortymentu były o 8% mniejsze niż w 2019 r. i wyniosły 1,9 mld euro (8,3 mld zł). Jednocześnie do Polski zaimportowano 7 mln sztuk trzody chlewnej, podobnie jak w 2019 roku, w tym import prosiąt i warchlaków wyniósł 6,5 mln sztuk (o 2% więcej)⁹.

Na rynku wewnętrznym UE od marca do grudnia 2020 r. utrzymywała się spadkowa tendencja cen zakupu trzody chlewnej, spowodowana ograniczeniem popytu na mięso wieprzowe. Zmniejszenie popytu na wieprzowinę było wypadkową dwóch czynników rynkowych: czasowego zamknięcia działalności branży gastronomicznej i hotelarskiej z powodu pandemii koronawirusa oraz ograniczeń w eksporcie mięsa z Niemiec do krajów trzecich

z powodu występowania wirusa ASF. Sytuacja ta generowała nadwyżki podaży wieprzowiny na rynku unijnym, co skutkowało ograniczeniem możliwości eksportowych z Polski do krajów UE, które są głównymi odbiorcami wieprzowiny z Polski.

Na początku 2021 r., zarówno w UE, jak i w Polsce, odnotowano wzrost cen żywca wieprzowego. W lutym 2021 r. (dane GUS) za trzodę chlewną krajowi dostawcy uzyskiwali przeciętnie 4,36 zł/kg, o 10% więcej niż w styczniu 2021 r., ale o 30% mniej niż przed rokiem.

RYNEK WOŁOWINY

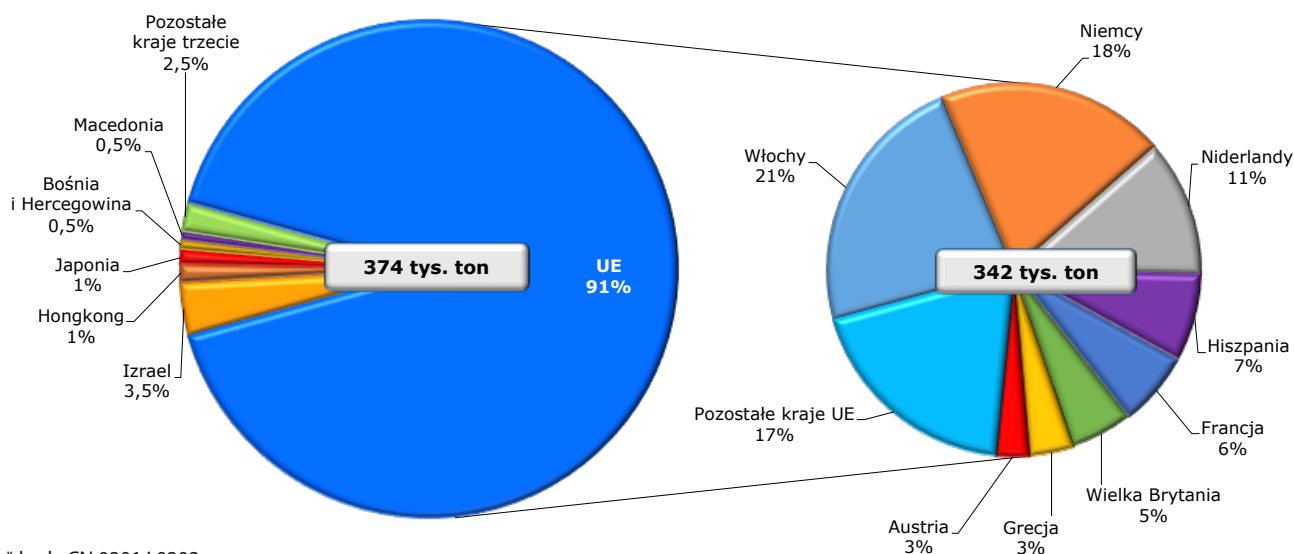
W 2020 r. kryzys gospodarczy wywołany pandemią koronawirusa doprowadził do spadku światowej produkcji wołowiny. Ograniczenia wprowadzone przez wiele krajów spowodowały zmniejszenie globalnego popytu na wołowinę, co skłoniło wiodących światowych producentów do dostosowania podaży do mniejszego zapotrzebowania

na to mięso. Departament Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) oszacował, że w 2020 r. globalna produkcja wołowiny wyniosła 60,1 mln ton i była o 2,5% mniejsza niż w 2019 r. Największy spadek produkcji odnotowano w Brazylii (o 1%, do 10,1 mln ton) oraz w Chinach (o 1,8%, do 6,6 mln ton).

W 2021 r. (według prognozy USDA) globalna produkcja wołowiny może być o 1,8% większa i wynieść 61,2 mln ton. Duży wzrost spodziewany jest w Brazylii (o 3,7%, do 10,5 mln ton) oraz w Chinach (o 2%, do 6,7 mln ton). Spadek produkcji prawdopodobnie będzie miał miejsce w Argentynie (o 2,3%, do 3,1 mln ton) i Australii (o 3,1%, do 2,1 mln ton). W USA poziom produkcji wołowiny może być zbliżony do uzyskanego w roku 2020 i wynieść 12,4 mln ton¹⁰.

W Unii Europejskiej (UE-27), według danych Eurostatu, produkcja żywca wołowego w 2020 r. wyniosła 6,8 mln ton i była o 1,4% mniejsza niż w roku 2019¹¹. W grudniu 2020 r. pogłowie bydła w UE-27 liczyło 76,2 mln szt. i było o 1% mniejsze niż przed rokiem. Największy

Kierunki eksportu mięsa wołowego* z Polski w 2020 r.

* kody CN 0201 i 0202

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

⁹ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wieprzowym dotyczą świń gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0103, 0203, 0209, 1601, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów (za 2020 r. dane wstępne). Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

¹⁰ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 12 January 2021.

¹¹ Dane EUROSTAT, data odczytu 18.03.2021 r.

spadek odnotowano w dwóch krajach o największym pogłowie, tj. we Francji (o 3%, do 17,6 mln szt.) i w Niemczech (o 3%, do 11,3 mln szt.). Wśród krajów zaliczanych do znaczących unijnych producentów wołowiny pogłowie bydła wzrosło: w Hiszpanii (o 0,5%), we Włoszech (o 0,4%) i w Polsce (o 0,3%).

W Polsce w grudniu 2020 r. pogłowie bydła wyniosło 6,3 mln szt., o 0,3% więcej niż przed rokiem. Spadek pogłowia odnotowano w przypadku cieląt (o 0,7%) oraz bydła w wieku 2 lat i więcej (o 0,5%), a wzrost (o 2,5%) nastąpił w przypadku młodego bydła w wieku 1–2 lat¹².

Według wstępnych danych GUS w 2020 r. wielkość ubojów przemysłowych bydła (liczona w wadze żywej) wyniosła 1,1 mln ton (570 tys. ton wbc.) i była nieco (o 0,4%) niższa niż w 2019 r. W 2021 r. poziom krajowej produkcji wołowiny będzie zależał od rozwoju pandemii koronawirusa i związanych z nią ograniczeń w funkcjonowaniu gospodarki. Spodziewane luzowanie obostrzeń powinno generować większy popyt na produkty wołowe zarówno w kraju, jak i na świecie. Czynnikiem negatywnie wpływającym na opłacalność chowu i wzrost produkcji mogą być rosnące ceny pasz.

W 2020 r. z UE-27 do krajów trzecich wyeksportowano 705 tys. ton produktów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz), o 0,6% więcej niż w 2019 r. Asortyment wołowy z UE kierowano między innymi do: Izraela i Hongkongu (po 57 tys. ton), Ghany (47 tys. ton), a także na Filipiny (40 tys. ton) i do Algierii (39 tys. ton)¹³.

Import wołowiny do krajów UE w 2020 r. był o 14% mniejszy niż w 2019 r. i wyniósł 240 tys. ton. Podobnie jak w poprzednim roku dostawcami asortymentu wołowego i cielęcego do UE-27 były: Brazylia, Argentyna i Urugwaj.

Polska jest trzecim w Unii Europejskiej eksporterem wołowiny do krajów trzecich, po Irlandii i Niderlandach. Jednak większość wolumenu asortymentu wołowego (91%) eksportowanego z Polski znajduje nabywców w krajach UE. W 2020 r. z kraju wywieziono 474 tys. ton żywca, mięsa oraz przetworów wołowych i cielęcych (w ekwiwalencie tusz) wobec 476 tys. ton w roku 2019¹⁴. Przychody z eksportu produktów wołowych obniżyły się o 1%, do 1,5 mld euro (6,8 mld zł). Przedmiotem wywozu było głównie mięso wołowe (90% udziału), którego wyeksportowano 374 tys. ton (w wadze produktu), o 2% mniej niż w roku 2019. Odbiorcami mięsa były głównie kraje UE-28 (91% udziału w wolumenie), m.in.: Włochy (79 tys. ton, spadek o 10% w odniesieniu do 2019 r.), Niemcy (68 tys. ton, wzrost o 9%), Niderlandy (40 tys. ton, wzrost o 2%), a spoza UE – Izrael (13 tys. ton, spadek o 10%), Hongkong (4 tys. ton, wzrost o 27%) i Japonia (3 tys. ton, wzrost o 36%).

Import asortymentu wołowego i cielęcego do Polski, obejmujący przede wszystkim mięso i żywiec, w 2020 r. był o 9% mniejszy niż w roku 2019 i wyniósł 46 tys. ton (w ekwiwalencie tusz). Po spadku odnotowanym w marcu i kwietniu 2020 r. na skutek światowego lockdownu i ograniczeń handlowych między zagranicznymi odbiorcami polskiej wołowiny ceny skupu bydła rzeźnego w Polsce od maja do grudnia 2020 r. wykazywały wzrost. Był to efekt stopniowego łagodzenia obostrzeń w sezonie letnim, co skutkowało wzrostem popytu i stopniową poprawą sytuacji cenowej na rynku żywca wołowego. W grudniu 2020 r. cena żywca wołowego ukształtowała się na poziomie 6,64 zł/kg i była najwyższa w całym roku oraz wyższa niż w roku 2019. Ceny bydła rzeźnego, po niewielkim spadku na

początku 2021 r., w lutym br. ponownie wzrosły. Według danych GUS krajowi dostawcy za bydło ogółem (bez cieląt) przeciętnie uzyskiwali 7,02 zł/kg, o 8% więcej niż w styczniu br. oraz w lutym 2020 r. Cena młodego bydła ukształtowała się na poziomie 7,19 zł/kg, o 9% wyższym niż w poprzednim miesiącu i niż przed rokiem.

RYNEK DROBIU

W 2020 r. globalna produkcja mięsa kurzego według Departamentu Rolnictwa Stanów Zjednoczonych (USDA) osiągnęła 100,4 mln ton i była o ponad 1% większa niż w roku 2019. Przyczyną wzrostu światowej produkcji był notowany rosnący popyt na ten gatunek mięsa w Chinach, jako substytutu wieprzowiny, a także w Stanach Zjednoczonych, Brazylii oraz Meksyku.

Zgodnie z prognozą USDA w 2021 r. światowa produkcja mięsa kurzego osiągnie poziom około 101,8 mln ton. Spadek dynamiki wzrostu produkcji prognozowany jest na rynkach wszystkich jego największych wytwórców, tj. przede wszystkim w Chinach, a także w mniejszym stopniu w Brazylii i Stanach Zjednoczonych. Równocześnie dla rynku Unii Europejskiej USDA prognozuje niewielki – 0,8% spadek produkcji mięsa kurzego, spowodowany przewidywaną redukcją konsumpcji na skutek ograniczeń związanych z pandemią koronawirusa i ogniskami grypy ptaków na terenie wielu krajów europejskich¹⁵.

W UE-27 w 2020 r., pomimo ograniczeń logistycznych wprowadzonych przez wiele krajów w związku z pandemią koronawirusa, produkcja drobiu była o 1% większa niż w 2019 r. i wyniosła 13,6 mln ton. Do wzrostu przyczyniły się inwestycje w proces produkcji po-

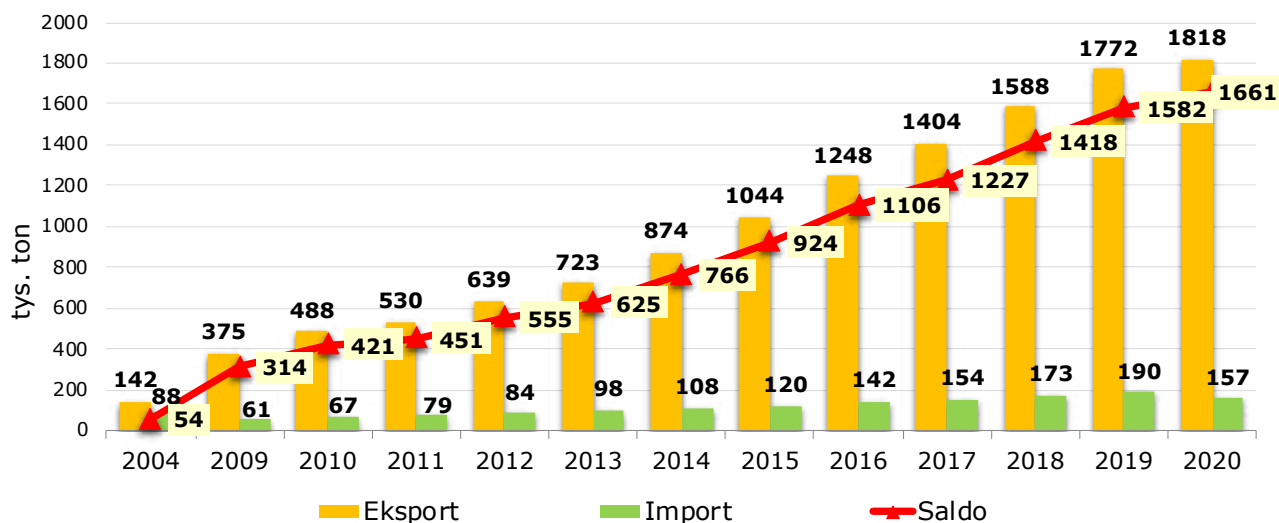
¹² *Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2020 r.*, Informacje Sygnalne GUS, 29.01.2021 r.

¹³ *Beef & Veal Market Situation*, Beef CMO 18 February 2021.

¹⁴ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem wołowym i cielęcym dotyczą bydła gatunków domowych i produktów z tych zwierząt, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0102, 0201, 0202, 1602 oraz 0210 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tusz.

¹⁵ *Livestock and Poultry: World Markets and Trade*, USDA FAS, 12 January 2021.

Handel zagraniczny produktami drobiowymi*

* Handel zagraniczny żywcem, mięsem, podrobami i przetworami drobiowymi w ekwiwalencie tuszek.

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, za 2020 r. dane wstępne.

czynione przez producentów jeszcze przed wybuchem pandemii oraz częściowe przekierowanie podaży drobiu do handlu detalicznego na skutek substytucji produktami drobiowymi innych gatunków mięsa¹⁶.

W Polsce w roku 2020 według danych GUS przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego (zatrudniające 50 i więcej pracowników) wyprodukowały o 5,7% więcej mięsa drobiowego niż przed rokiem, podczas gdy w roku 2019 dynamika wzrostu produkcji wyniosła 1,9%¹⁷. Tak dynamiczny wzrost produkcji przemysłowej miał miejsce w sytuacji zamknięcia części rynków pozaukrajnych dla polskiego eksportu drobiu z powodu wykrycia ognisk grypy ptaków. Równocześnie implementowane ograniczenia logistyczne w handlu międzynarodowym na rynku unijnym oraz zmniejszony popyt na drób ze strony sektora HoReCa skutkowały niższymi cenami skupu kurcząt brojlerów i indyków w okresie wiosenno-letnim oraz w ostatnim kwartale 2020 r.

W celu przeciwdziałania negatywnym czynnikom popytowym w pierwszych

dwóch miesiącach 2021 r. krajowy przemysł drobiarski ograniczył produkcję mięsa drobiowego. Według danych GUS w styczniu i lutym br. przedsiębiorstwa przemysłu mięsnego (zatrudniające 50 i więcej pracowników) wytworzyły łącznie 439 tys. ton mięsa drobiowego, o 4,9% mniej niż przed rokiem.

W ocenie analityków KOWR w horyzoncie pierwszego półrocza 2021 r. można spodziewać się ograniczenia podaży drobiu z produkcji krajowej z powodu bariery popytu ze strony krajowego sektora HoReCa. Równocześnie na stronę podażową ograniczająco oddziaływać mogą mniejsze możliwości lokowania produktów drobiowych na rynkach krajów pozaukrajnych z powodu ognisk grypy ptaków w Polsce.

Ogniska grypy ptaków zlokalizowane na terenie Unii Europejskiej w 2020 r. skutkowały zamknięciem dla unijnego eksportu części pozaukrajnych rynków zbytu. W konsekwencji w 2020 r. kraje Unii Europejskiej wyeksportowały na rynki krajów trzecich nieco ponad 1,7 mln ton produktów drobiowych o 4,5% mniej niż w roku 2019.

Głównym kierunkiem eksportu asortymentu drobiowego były: Ghana (214 tys. ton), Filipiny (196 tys. ton) i Ukraina (146 tys. ton).

Znacznie większy spadek odnotowano w imporcie drobiu do UE. Według danych KE w 2020 r. Unia Europejska zaimportowała ponad 0,5 mln ton produktów drobiowych, o 14% mniej niż w roku 2019. Drób na teren UE sprowadzany był przede wszystkim z Brazylii, Tajlandii i Ukrainy¹⁸.

W całym 2020 r. z powodu występowania ognisk grypy ptaków w niektórych regionach kraju zmniejszeniu o 3,6%, do 427 tys. ton, uległ polski eksport asortymentu drobiowego poza Unię Europejską. Równocześnie, pomimo ograniczeń spowodowanych pandemią koronawirusa, wolumen eksportu polskiego drobiu do UE wzrósł o 4,7%, do 1,4 mln ton.

Łącznie w 2020 r. z Polski wyeksportowano ponad 1,8 mln ton produktów drobiowych (w ekwiwalencie tuszek), o 3% więcej niż w 2019 r. Konieczność sprzedaży zagranicznej produktów drobiowych po niższych cenach trans-

¹⁶ Short-term Outlook for EU Agricultural Markets in 2020, Autumn 2020.

¹⁷ GUS – Biuletyn statystyczny nr 1/2021. Przemysłowa produkcja mięsa drobiowego w zakładach przemysłu mięsnego zatrudniających 50 i więcej pracowników.

¹⁸ DG AGRI DASHBOARD: POULTRY MEAT 10.03.2021. Sources: European Commission (DG ESTAT, DG AGRI), MSs notifications (Regulation (EC) 2017/1185 and Regulation (EC) 617/2008), GTA.

akcyjnych, w sytuacji dużej podaży drobiu pochodzącego z produkcji krajowej, przy ograniczeniach w łańcuchach dostaw, wprowadzonych z powodu pandemii koronawirusa, spowodowała, że wpływy uzyskane przez krajowych przedsiębiorców z eksportu asortymentu drobiowego zmniejszyły się o 8%, do 2,8 mld euro.

Bariera popytowa wynikająca ze zmniejszenia możliwości zbytu produktów drobiowych skutkowałą znacznym ograniczeniem potrzeb importowych. W całym 2020 r. do Polski sprowadzono 157 tys. ton drobiu (w ekwiwalencie tuszek), o 17% mniej niż w 2019 r.¹⁹

Krajowe ceny zakupu kurcząt brojlerów w 2020 r. ulegały znacznym wahaniom. Związane to było z dynamiczną sytuacją epidemiczną i wprowadzanymi bądź znoszonymi obostrzeniami, co miało wpływ na rosnący lub malejący popyt na produkty drobiowe w Polsce oraz na rynku międzynarodowym.

Od grudnia 2020 r. utrzymuje się systematyczny wzrost cen kurcząt brojlerów, spowodowany mniejszą produkcją przemysłową w IV kwartale 2020 r. oraz w okresie dwóch pierwszych miesięcy 2021 r. Według danych ZSRIR MRiRW w lutym 2021 r. dostawcy za kurczęta brojlery uzyskiwali przeciętnie 3,47 zł/kg, o 13% więcej niż w listopadzie 2020 r. Cena uzyskiwana za ten asortyment była o 3% wyższa niż przed rokiem.

RYNEK MLEKA I PRODUKTÓW MLECZNYCH

Na rynku globalnym utrzymuje się wzrostowy trend w produkcji mleka. W prognozie z listopada 2020 r. Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) oszacowała, że w 2020 r. światowa produkcja surowca osiągnęła poziom ponad 860 mln ton, o 1,4% wyż-

szy niż w 2019 r. Najbardziej zwiększyła się produkcja w Oceanii (o 2,2%, do 31 mln ton) i Azji (o 2%, do 362 mln ton). W Ameryce Północnej, Środkowej i Południowej łączna produkcja mleka mogła wzrosnąć o 1%, do 191 mln ton. Do około 229 mln ton (o 1%) zwiększyła się produkcja mleka w Europie. Niewielki wzrost szacowany był również w Afryce (o 0,3%, do 47 mln ton)²⁰.

Unia Europejska jest – po Indiach – największym światowym producentem mleka. Komisja Europejska szacuje, że w 2020 r. w UE-27 nastąpił dalszy spadek pogłowia krów mlecznych (o 0,4%, do 20,4 mln szt.), co było rekompensowane wzrostem wydajności mlecznej (o 1,6%, do 7411 kg/szt.). Produkcja mleka w UE-27 w 2020 r. mogła być o 1,3% większa od notowanej w 2019 r. i wynieść 154 mln ton.

W konsekwencji unijne dostawy mleka do skupu w 2020 r. prawdopodobnie wzrosły o 1,4%, do 144,9 mln ton. KE prognozuje, że – przy optymalnych warunkach pogodowych i utrzymaniu popytu na produkty mleczne – w 2021 r. unijna produkcja surowca może wzrosnąć o 0,8%, do 155,2 mln ton. Prognozowany dalszy spadek pogłowia krów mlecznych w UE-27 (o 0,8%, do 20,3 mln szt.) może zostać zrekompen-sowany poprawą wydajności mlecznej (o 1,6%, do 7529 kg/szt.)²¹.

Polska, po Niemczech i Francji, zajmuje trzecie miejsce wśród krajów Unii Europejskiej pod względem wielkości populacji krów mlecznych. W Polsce pod koniec 2020 r. nastąpiła redukcja stada bydła mlecznego. Według danych GUS w grudniu 2020 r. krajowe pogłowie krów mlecznych liczyło 2126 tys. szt. i było o 1,9% (o ponad 41 tys. szt.) mniejsze niż w grudniu 2019 r.²²

W 2020 r. krajowe dostawy mleka do skupu, pomimo miesięcznych wahań,

utrzymywały się na poziomie wyższym niż rok wcześniej. Według wstępnych danych GUS w 2020 r. producenci dostarczyli do podmiotów skupujących 12,1 mld l mleka, o 2,2% więcej niż w 2019 r.

Utrzymujący się od początku 2020 r. wysoki poziom dostaw mleka surowego do skupu wpływał stymulująco na rozwój krajowej produkcji artykułów mleczarskich. Z danych GUS²³ wynika, że w 2020 r. wyprodukowano 240 tys. ton masła, o 2% więcej niż przed rokiem. Jednocześnie produkcja odtłuszczonego mleka w proszku ukształtowała się na poziomie wyższym niż w 2019 r. W krajowych proszkowniach wyprodukowano 161,5 tys. ton OMP, o 3% więcej niż w roku 2019.

W pierwszym kwartale 2021 r. polski przemysł mleczarski prawdopodobnie utrzyma produkcję większości trwałych artykułów na poziomie nieco wyższym niż przed rokiem. Struktura produkcji przemysłowej będzie w znacznym stopniu determinowana sytuacją podażowo-popytową na rynku krajowym i międzynarodowym. Duży wpływ na koniunkturę na rynku mleka w pierwszym kwartale 2021 r. będzie miał przebieg pandemii COVID-19 i zasięg wprowadzonych z tego powodu ograniczeń. W Polsce w 2020 r., pomimo pogorszenia koniunktury na światowym rynku mleka, głównie w wyniku ograniczeń związanych z rozprzestrzenianiem się pandemii koronawirusa, przychody z eksportu produktów mlecznych uzyskane przez krajową branżę mleczarską kształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego w bardzo dobrym roku 2019. Według wstępnych danych Ministerstwa Finansów w 2020 r. wartość wywozu produktów mlecznych z Polski wyniosła 2,3 mld euro (10,2 mld zł) i była o 0,3% wyższa niż w roku 2019.

¹⁹ Wyniki polskiego handlu zagranicznego asortymentem drobiowym dotyczą drobiu domowego i produktów z tego drobiu, tj. wybranych towarów z pozycji CN: 0105, 0207 oraz 1602 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów. Wyniki te obejmują wymianę z państwami UE i krajami trzecimi. Wolumen przedstawiono w ekwiwalencie tuszek.

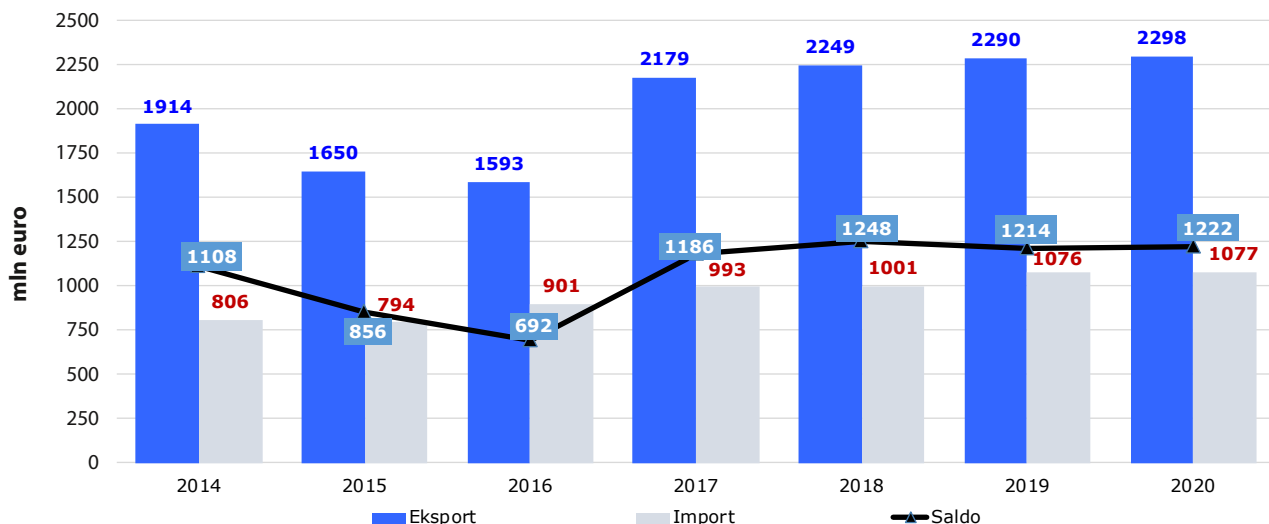
²⁰ Prognoza FAO – *Food Outlook Biannual Report on Global Food Markets November 2020 – Milk and milk products*.

²¹ *EU Agricultural Outlook for Markets and Income 2020-2030*, December 2020.

²² *Pogłowie bydła według stanu w grudniu 2020 r.*, GUS, data publikacji: 29.01.2021 r.

²³ Dane GUS – produkcja artykułów mleczarskich w przedsiębiorstwach, w których liczba pracujących wynosi 50 osób i więcej.

Polski handel zagraniczny produktami mlecznymi*

*Kody CN 0401-0406, 2105, 350110

Źródło: opracowanie Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie danych Ministerstwa Finansów, 2020 r. – dane wstępne.

Jednocześnie na import, podobnie jak rok wcześniej, wydatkowano 1,1 mld euro (4,8 mld zł). Dodatkowo saldo obrotów handlowych artykułami mleczarskimi w 2020 r. ukształtowało się na poziomie 1,2 mld euro (5,4 mld zł), o 1% wyższym niż przed rokiem.

W 2020 r. produkty mleczne z Polski nadal były eksportowane przede wszystkim do UE. Udział krajów unijnych w wartości wywozu ogółem wyniósł 67%. Wpływy uzyskane z eksportu do UE obniżyły się o 9%, do 1,5 mld euro. Głównymi odbiorcami produktów mlecznych były: Niemcy (18% wartości – 420 mln euro), Czechy (7% – 156 mln euro), Wielka Brytania i Niemcy (po około 5% – odpowiednio 118 mln euro i 106 mln euro)²⁴.

W Polsce w drugim półroczu 2020 r. ceny skupu mleka wykazywały tendencję wzrostową, kształtując się na poziomie wyższym niż przed rokiem. Dynamiczny wzrost cen w dużej mierze wynikał z sezonowego ograniczenia skupu, przy rosnącym zapotrzebowaniu na surowiec. Na początku 2021 r. wzrostowa tendencja cen skupu mleka uległa za-

hamowaniu. Według danych GUS w lutym 2021 r. krajowi dostawcy za surowiec przeciętnie uzyskiwali 149,17 zł/hl wobec 149,35 zł/hl miesiąc wcześniej. Cena płacona za mleko w skupie była o 9% wyższa niż w lutym 2020 r.

W kolejnych miesiącach 2021 r. o utrzymaniu względnie opłacalnego poziomu cen surowca zadecyduje kondycja ekonomiczna globalnego rynku mleka. Ceny masła w Polsce od początku 2020 r., podobnie jak u jego największych światowych eksporterów, ulegały obniżkom. W pierwszym półroczu 2020 r., na skutek ograniczonego globalnego popytu na masło, krajowe ceny tego tłuszczu utrzymywały się na poziomie niższym niż w analogicznym okresie 2019 r. Od czerwca do października 2020 r. ceny masła wykazywały wzrost, jednak od listopada ub.r. notowano ponowny spadek cen.

W grudniu 2020 r. za masło w blokach producenci uzyskiwali 18,17 zł/kg, o 2% mniej niż przed miesiącem i o 1% mniej niż rok wcześniej. W styczniu 2021 r. ceny masła uległy dalszemu obniżeniu, natomiast w lutym nastąpił ich wzrost.

Według danych Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w lutym 2021 r. przeciętna cena masła w blokach wyniosła 16,20 zł/kg z VAT i była o około 4% wyższa niż miesiąc i rok wcześniej.

W Polsce w 2020 r., po dynamicznym spadku od marca do maja, ceny zbytu OMP ulegały stosunkowo niewielkim zmianom. Według danych GUS w ostatnim miesiącu 2020 r. producenci za ten rodzaj proszku mlecznego uzyskiwali 10,13 zł/kg, o 1% mniej niż w listopadzie 2020 r. i o 3% mniej niż w grudniu 2019 r.

W styczniu i lutym 2021 r. notowano wzrost cen OMP. W zakładach mleczarskich objętych monitoringiem Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej MRiRW w lutym 2021 r. średnia cena OMP wyniosła 10,54 zł/kg (z VAT) i była o 2% wyższa niż miesiąc wcześniej, ale o 8% niższa niż w lutym 2020 r.

Materiał opracował zespół Biura Analiz i Strategii KOWR²⁵: **Marzena Trajer, Ewa Bochińska, Paulina Kafarska, Martyn Mieczkowski, Maria Włodarczyk.**

²⁴ Wyniki polskiego handlu zagranicznego produktami mlecznymi dotyczą artykułów o kodach CN 0401–0406, 2105 oraz wybranych produktów z pozycji CN 3501 i zostały obliczone przez analityków Biura Analiz i Strategii KOWR na podstawie wstępnych danych Ministerstwa Finansów.

²⁵ Analiza została opracowana na podstawie aktualnej wiedzy. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa nie ponosi odpowiedzialności za decyzje ekonomiczne podjęte na jej podstawie.

SUMMARY

Małgorzata Gośniowska-Kola, Acting Director General of the National Support Centre for Agriculture (KOWR)
Director General invites you to read the issue.

Grzegorz Puda, Minister of Agriculture and Rural Development
#SolidarnizRolnikami – why buying Polish products is worth it

We talk to Grzegorz Puda, Minister of Agriculture and Rural Development, about the need for solidarity with domestic food producers, consumer patriotism, the impact of our purchasing decisions on the condition of the Polish agri-food sector and the importance of local markets.

Małgorzata Gośniowska-Kola, Acting Director General of the National Support Centre for Agriculture (KOWR)

Tasks of the National Support Centre for Agriculture

The publication presents the areas of activity of the National Support Centre for Agriculture (KOWR) and the tasks it implements. They include, inter alia: support for innovative solutions in agriculture, stabilisation of agricultural markets, promotion of Polish food products at home and abroad, management of agricultural properties held by the State Treasury and ownership supervision over companies of special importance for the national economy. The mission of the KOWR is to implement and apply instruments to support active agricultural policy and rural development for the benefit of Polish farmers and other entities operating in the agri-food sector.

Barbara Andrzejczak, Marek J. Wachel

Horse breeding in KOWR companies

Of the 38 companies supervised by the KOWR, 13 are independent entities that pursue horse breeding. In addition, horses are also bred by 7 centres which are incorporated as divisions of other breeding companies. At horse farms and stallion stud farms nine horse breeds are bred, for which stud books are maintained in Poland. These are: English Thoroughbred, purebred Arabian, Malopolska horse, Polish Halfbred horse, Polish Coldblood horse, Silesian horse, Wielkopolska horse, Hucul pony and Konik polski (Polish primitive horse). The primary aim of these companies is to protect the genetic resources, implement new technologies and supply domestic breeding farms with biological material of the highest quality.

Anna Dorota Gut

PROW 2014–2020 (Rural Development Programme) – quality schemes

Under measure 3. “Quality schemes for agricultural products and foodstuffs” of PROW 2014–2020, the National Sup-

port Centre for Agriculture is implementing sub-measure 3.1. “Support for new participation in quality schemes” and sub-measure 3.2. “Support for information and promotion activities implemented by group of producers in the internal market”. This represents one of the tasks assigned to the KOWR by the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture.

Marzena Trajer

Positive trends in Polish agri-food exports in 2020

The upward trend in the export of agri-food goods from Poland continued in 2020 – its value has increased over 6 times since 2004. In 2020, foreign sales of agri-food products reached an unprecedented level of €34 billion, €2.2 billion higher than the year before (an increase of 7% compared to 2019). The increase in exports was mainly influenced by the very good performance of foreign sales in the first quarter and in the second half of 2020.

Ada Krzewicka

Exporter's guide. The Republic of Korea – a market with good prospects

Domestic companies are intensely searching for new markets. In this issue we discuss the market of South Korea – one of the four most powerful “Asian tigers”. Along with Taiwan, Singapore and Hong Kong, South Korea has been listed for many years as one of the largest and most rapidly growing economies in the Far East. It is a promising market for Polish food products. The value of Polish agri-food exports to South Korea in 2020 reached €55 million and has been growing steadily over the past three years.

Situation on agricultural markets

We publish information about the situation on the market for cereals, meat and dairy products – strategic products for the Polish food economy. The paper provides an analysis of the impact of restrictions implemented to counteract the development of the coronavirus pandemic on the supply-demand and price situation in Poland and on the international market. As Polish agriculture and the agri-food industry produce significant food surpluses, the authors have paid great attention to the development of foreign trade in these commodities.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa

Telefoniczny Punkt Informacyjny 22 376-76-76
Czynny od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-16.00

Centrala:

Biuro Dyrektora Generalnego	22 376-78-55
Biuro Administracyjne	22 376-74-10
Biuro Analiz i Strategii	22 376-72-29
Biuro Audytu i Kontroli	22 376-79-05
Biuro Finansowo-Księgowe	22 376-74-32
Biuro Prawne i Zamówień Publicznych	22 376-73-61
Biuro Teleinformatyki	22 376-70-24
Biuro Zarządzania Kapitałem Ludzkim	22 376-77-44
Departament Gospodarowania Zasobem	22 376-76-23
Departament Innowacji	22 376-71-30
Departament Interwencji Rynkowych	22 376-71-09
Departament Kształtowania Ustroju Rolnego	22 376-79-67
Departament Nadzoru nad Spółkami	22 376-77-76
Departament Rozwoju Rynku	22 376-70-50
Departament Wsparcia Eksportu	22 376-72-26
Departament Wspierania Konsumpcji	22 376-79-79
Departament Zagospodarowania Przejętego Mienia	22 376-77-19

Oddziały Terenowe KOWR

OT Białystok

ul. Kombatantów 4
15-102 Białystok
85 664-31-50

OT Koszalin

ul. Partyzantów 15a
75-411 Koszalin
94 347-31-00

OT Opole

ul. 1 Maja 6
45-068 Opole
77 400-09-39

OT Warszawa

pl. Bankowy 2
00-095 Warszawa
22 635-10-00

OT Bydgoszcz

ul. Hetmańska 38
85-039 Bydgoszcz
52 525-08-01

OT Kraków

ul. Mogilska 104
31-546 Kraków
12 424-09-40

OT Poznań

ul. Fredry 12
61-701 Poznań
61 856-06-01

OT Wrocław

ul. Mińska 60
54-610 Wrocław
71 356-39-19

OT Częstochowa

ul. Jana III Sobieskiego 7
42-200 Częstochowa
34 378-20-36

OT Lublin

ul. Karłowicza 4
20-027 Lublin
81 532-21-12

OT Pruszcz Gdański

ul. Powstańców Warszawy 28
83-000 Pruszcz Gdański
58 300-48-41

OT Gorzów Wlkp.

ul. Myśliborska 32
66-400 Gorzów Wlkp.
95 714-61-00

OT Łódź

ul. Północna 27/29
91-420 Łódź
42 636-53-26

OT Rzeszów

ul. Asnyka 7
35-001 Rzeszów
17 853-78-00

OT Kielce

ul. Piaskowa 18
25-323 Kielce
41 343-31-90

OT Olsztyn

ul. Głowackiego 6
10-448 Olsztyn
89 524-88-00

OT Szczecin

ul. Bronowicka 41
71-012 Szczecin
91 814-42-00

POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014-2020

PODPROGRAM 2020

Kto może otrzymać pomoc żywnościową?

POMOC SKIEROWANA JEST DO OSÓB SPEŁNIAJĄCYCH KRYTERIA KWALIFIKOWALNOŚCI, T.J. ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ, KTÓRYCH DOCHÓD MIESIĘCZNY NIE PRZEKRACZA:

1 542,20 zł

OSOBA SAMOTNIE
GOSPODARUJĄCA

1 161,60 zł

OSOBA
W RODZINIE

JAKIE PRODUKTY SPOŻYWCZE MOŻNA OTRZYMAĆ?

grošek z marchewką 3,20 kg	kasza jęczmienna 1,50 kg
koncentrat pomidorowy 1,12 kg	herbatniki maślane 0,40 kg
makaron jajeczny świderki 5,00 kg	szynka drobiowa 2,40 kg
filet z makreli w oleju 1,19 kg	cukier biały 4,00 kg
buraczki wiórki 1,40 kg	miód nektarowy wielokwiatowy 0,50 kg
szynka wieprzowa mielona 1,20 kg	olej rzepakowy 4,00 l
pasztet drobiowy 0,32 kg	mus jabłkowy 1,44 kg
ser podpuszczkowy dojrzewający 1,60 kg	mleko UHT 7 l
ryż biały 2,00 kg	fasolka po bretońsku 1,50 kg
płatki owsiane 1,00 kg	powidła śliwkowe 1,50 kg
kawa zbożowa rozpuszczalna 0,6 kg	

**Aby otrzymać pomoc
zgłoś się do:**

**OŚRODKA
POMOCY
SPOŁECZNEJ**
(właściwy dla miejsca
zamieszkania)

**ORGANIZACJI
PARTNERSKIEJ**
regionalnej/lokalnej
(OPR/OPL)

Sieć dystrybucji żywności

ORGANIZACJA PARTNERSKA OPO

ORGANIZACJA PARTNERSKA REGIONALNA
DOSTARCZAJĄCA/WYDAJĄCA ŻYWNÓŚĆ

ORGANIZACJA PARTNERSKA LOKALNA
WYDAJĄCA ŻYWNÓŚĆ

SKARGI DOTYCZĄCE SPOSOBU REALIZACJI DYSTRYBUCJI ŻYWNÓŚCI W RAMACH POPŻ
MOŻNA SKŁADAĆ W:

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2020 jest programem współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, który ma na celu wsparcie osób najbardziej potrzebujących.